This volume was donated to LLMC
to enrich its on-line offerings and
for purposes of long-term preservation by

Hawaii State Archives

NA KANAWAI

O KA

MOI KALAKAUA I.

KE ALII O KO HAWAII PAEAINA,

I KAU IA E KA

Hale Ahaolelo Kau Kanawai

I KE KAU AHAOLELO KUIKAWA,

1887.

Paiia ma ke Kauoha o ke Aupuni.

HONOLULU:
PRESS PUBLISHING COMPANY STEAM PRINT.
1888.

NA KANAWAI O KE KAU O 1887.

MOKUNA I.

HE KANAWAI

E HOOPAU LOA AI I KA MOKUNA XLVII O NA KANAWAI O KE KAU O 1886.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. O ka Mokuna XLVII o na Kanawai o ke Kau o 1886, oia ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hooholo ana i haawina hoomau no ka Mea Kiekie ke Kama Alii Wahine Poomaikelani" i apono ia ma ka la 15 o Okatoba, A. D. 1886, e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai ma ka la 31 o Dekemaba, 1887.

Aponoia i keia la 21 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA II.

HE KANAWAI

E HOOPAU LOA AI I KA MOKUNA L O NA KANAWAI O KE KAU O 1886.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. O ka Mokuna L o na Kanawai o ke Kau o 1886, oia ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hookaawale ana i haawina hoomau no Thomas W. Everett" i apono ia ma ka la 15 o Okatoba, 1886, e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei.

Aponoia i keia la 21 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA III.

HE KANAWAI

E HOOPAU LOA AI I KA MOKUNA VII O NA KANAWAI O KE KAU O 1880 E LIKE ME IA I HOOLOLI IA AI E KA MOKUNA 21 O NA KANAWAI O KE KAU O 1882.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. O ka Mokuna VII o na Kanawai o ke Kau

o 1880, e like me ia i hooloii ia ai e ka Mokuna 21 o na Kanawai o ke Kau o 1882, oia ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hoomaopopo ana i ke Kuauhau o na Alii o Hawaii nei" i apono ia ma ka la 9 o Augate, A. D. 1880, e hoopau ia, a ma keia ke hoopau loa ia nei.

Aponoia i keia la 21 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. Thurston,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA IV.

HE KANAWAI

E Hoomaopopo ana no ka Uku ana i na Lilo o ka Ahaolelo Kuikawa o ka Makahiki 1887.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

E hookaawale ia a ma keia ke hookaawale ia nei na Dala he Umi Tausani ($10,000) mai loko ae o ka Waihona o ka lehulehu no ka uku ana i na lilo o ka Ahaolelo Kuikawa o ka makahiki 1887.

Aponoia i keia la 21 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. Thurston,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA V.

HE KANAWAI

E Hoopau Loa ai i ka Mokuna XLVIII o na Kanawai o ke Kau o 1886.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. O ka Mokuna XLVIII o na Kanawai o ke Kau o 1886, oia ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hooholo ai i haawina hoomau no ka mea Hanohano W. C. Parke" i apono ia ma ka la 15 o Okatoba, A. D. 1886, e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei.

Pauku 2. E lilo keia i Kanawai ma ka la 31 o Dekemaba, 1887.

Aponoia i keia la 21 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. Thurston,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA VI.

HE KANAWAI

E Hoololi ai i ka Pauku 2 o ke Kanawai i Kapaia "He Kanawai e hoopau ai i ka Mokuna 10 o ke Kanawai Kivila, a e Hooponopono ai i ka Oihana Aopalapala o ke Aupuni" i aponoia ma ka la 10 o Ianuari, A. D. 1865.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. Ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 2 o ke Kanawai i olelo ia, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 2. E hoonoho ia i Buro Hooko i kapa ia ka Buro Hoonaauao, i hooponopono ia e kekahi Papa he elima lala, a e kapa ia ka Papa Hoonaauao. E hookohu ia na hoa o ia Papa i olelo ia e ka Moi, a hookahi o lakou e hoonoho ia e ia i Peresidena, a e hana lakou a pau me ka uku ole; aka, aole e hoonoho ia kekahi kanaka e noho ana iloko o ka oihana hemolele a kahunapule paha i Peresidena. Ina ua noho aku ka Peresidena na kekahi hoa o ka Papa e lawelawe ana ma ke ano he Hope Peresidena no ka manawa, e hoomalu i na halawai o ka Papa."

Aponoia i keia la 21 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA VII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA MOKUNA XI O NA KANAWAI O KE KAU O 1876, E PILI ANA I KE OLA O KA LEHULEHU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 2 o ka Mokuna XI o na Kanawai o ke Kau o 1876, a penei e heluhelu ia ai: "E hoololi ia a ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 1 o ka Mokuna 59 o ke Kanawai Hoopai

Karaima," i aponoia ma ka la 7 o Iulai, 1870, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 1. E hoonoho ia he Papa Ola no ke Aupuni, elima ka nui o na hoa o ia Papa.

"E hookohuia na hoa o ua Papa la e ka Moi, a hookahi o lakou e hoonoho ia e ia i Peresidena, a e hana lakou a pau, koe ka Peresidena, me ka uku ole; na ua Papa la i olelo ia e nana a e malama i ke ola o ka lehulehu. Ina ua hele ka Peresidena, alaila, e koho ia kekahi lala o ka Papa e lakou i Hope Peresidena Kuikawa, a nana e hoomalu i ko lakou mau halawai ana; he mana ko ua Papa la e hoonoho i Kakauolelo, a me na kauka lapaau, a me na Luna, a e uku ia lakou no ka lakou hana e like me ka mea i apono ia e ka hapa nui o na lala o ka Papa ma kekahi halawai i kahea pono ia no ka hana, a o ia uku e uku ia mai loko ae o na dala i hookaawale ia no na hana o ka Papa e ka Ahaolelo. Aka ina ua hoohana ka Papa i kona mau hoa ponoi na ka Aha Kuhina e hooholo i ka uku kupono e uku ia, aka aole e uku ia kekahi uku i ka Peresidena koe wale no ka mea i hooholo ia e ka Ahaolelo. A na ua Papa nei ma o kona Peresidena la e hoike aku i ka Ahaolelo ma na Kau mau i hoike a me na hoakaka piha no na dala a pau i hoolilo ia, a me na mea i hana ia a me na mea e ae e pili ana i ke ola o ka lehulehu a ua Papa Ola nei i manao ai he kupono e noonoo ia."

Aponoia i keia la 24 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA VIII.

HE KANAWAI

E Hoololi a e Hoohui ai i ke Kanawai e Pili ana i na Eemoku.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. E kukulu ia, a ma keia ke kukulu ia nei i Buro ma ka Oihana Kalaiaina, e kapa ia ka Buro Eemoku no ka hooponopono ana i ka hele ana mai o na limahana a me na eemoku e ae, iloko o keia Aupuni.

Pauku 2. O ka Buro i olelo ia, oia no ke Kuhina Kalaiaina nana e lawelawe ma ke ano o kona oihana ma ke ano he Peresidena o ia Buro, a me elima mau lala e ae i hookohu ia e ka Moi, a e kapa ia ka Papa Eemoku.

Pauku 3. Na ke Kuhina Kalaiaina i kela a me keia manawa me ka apono ana o ka Papa Eemoku a me ka Aha Kuhina e hana a hoolaha aku i na rula a me na hooponopono ana, a e hana i na mea i manao ia ua kupono e kokua ai i ka hele ana mai o na eemoku mai na aina e mai, a no ka hooponopono a malama maikai ana i na eemoku i hele a i lawe ia mai iloko o keia Aupuni. A e hana no hoi i na rula i manao ia ua kupono e pili ana i na manawa a me na olelo o na aelike no ka hana, a hoolilo ana aku no ka hana, o kekahi poe eemoku i hele mai malalo o na aelike hana, a ua hana paha i na palapala aelike hana.

Pauku 4. Oia mau rula a me ia mau hooponopono ana, a me na hoololi ana aku, me na pakui ana aku o ia-

mau rula i hooholo ia e like me na olelo o ka Pauku 3 o keia Kanawai, e hoolaha ia no maloko o kekahi mau nupepa ma ka olelo Beretania a me ka olelo Hawaii ma Honolulu, a ma ia wa e like no ko lakou mana me ko ke Kanawai.

PAUKU 5. O kela a me keia mea e kue ana i kekahi rula a hooponopono ana i hooholo a pai ia e like me na olelo o na Pauku 3 a me 4 o keia Kanawai, e kau ia maluna ona ka hoopai, aole e oi aku mamua o Hookahi Tausani Dala, a he mana ko kela a me keia Lunakanawai Hoomalu e hookolokolo i na hihia o ia ano.

PAUKU 6. O na dala i hookaawale ia e ka Ahaolelo no na hana i manao ia ma keia Kanawai e uku ia no mailoko ae o ka Waihona Aupuni ma ke kauoha o ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 7. O ke Kanawai i kapa ia, "He Kanawai e hoomakaukau ai no ka lawe ana mai i na kanaka hana, a e kokua ai i na eemoku mai na aina e mai" i hana ia ma ka la 30 o Dekemaba, A. D. 1864, a me ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoakea ana i na mana o ka Buro o na Eemoku mai na aina e mai" i hana ia ma ka la 23 o Iune, A. D. 1868, a me ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e kokua ana i na poe mai na aina e e komo mai ana iloko o keia Aupuni e noho ai" i hana ia ma ka la 23 o Iune, A. D. 1868, a me na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia, ma keia ua hoopau loa ia.

Aponoia i keia la 25 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA IX.

HE KANAWAI

E Hooloili ai i ke Kanawai e Pili ana i na Luna Alanui a me ka Hoolilo ana o na Auhau Alanui, a e Hoonoho i mau Papa Alanui Apana, a e Hoakaka i ka Lakou mau Hana.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. O ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoolako no ka hookohu ana i mau Luna Alanui Nui no ka Mokupuni o Hawaii, no ka Mokupuni o Maui, i hui ia me na Mokupuni o Molokai a me Lanai; no ka Mokupuni o Oahu a me ka Mokupuni o Kauai," i aponoia ma ka la 11 o Augate, M. H. 1884; a me na Pauku 168, 169, 170, 171, 180, 181 a me 182 o ke Kanawai Kivila, a me na Kanawai a hapa Kanawai e ae a pau e kue ana i keia, e hoopauia, a ma keia ua hoopau loa ia no.

Pauku 2. E hookohu aku ke Kuhina Kalaiaina i ekolu mau kanaka kupono e noho ana ma kela a me keia Apana Auhau o ke Aupuni, koe o Honolulu, a hookahi o lakou e hoakakaia i Lunahoomalu; a na lakou e hana, a o lakou no ka Papa Alanui no ka apana i hookohu ia ai lakou. E lawelawe na lala o ka Papa Alanui i oleloia me ka uku ole.

Pauku 3. Malalo o ka Papa Alanui ka hooponopono ana o na hana a pau ma na Alanui a pau, na Alahaka a me na Alahele o ka lehulehu maloko o ko lakou mau apana, a e hoolilo aku i na Dala Auhau Alanui a me na dala i hookaawaleia e ka Ahaolelo, ma ka hana a me ka

hoomaemae ana i ua mau Alanui a Alahaka nei, i na manawa a me ka nui i hooholoia e ua mau Papa Alanui nei; a i ole ia, e like me ka mea i hooholoia e ka hapa nui o na lala o ia Papa. E loaa no i na Papa Alanui pakahi, a ma keia ke haawiia nei ka mana ia lakou e hoolimalima aku i mau luna hana, a me na kakauolelo, a me na kokua e ae i kupono.

PAUKU 4. E waiho aku ka Lunahoomalu o kela a me keia Papa Alanui, i olelo ia, mamua ae o kona lawelawe ana i na hana e pili ana i kona oihana, ma ke Keena Kalaiaina, i Palapala Hoopaa me na Hope kupono, i ke Kuhina Kalaiaina no na Dala Hoopaa a ke Kuhina Kalaiaina e hooholo ai, e hoakaka ana no ka hana pololei, a me ka hoike pololei ana i na Dala Alanui i waiho ia aku iaia, a i kana kauoha paha.

PAUKU 5. E halawai no kela a me keia Papa Alanui i na manawa a ma na wahi i kupono i ka manao o ka hapa nui o na lala o ia mau Papa pakahi, ma ka hale hookolokolo o kela a me keia apana a wahi akea e ae paha i hoolaha mua ia no ka hooholo ana i kahi e hana ai me ke ano o ka hana ana a me ka nui o na dala e hoolilo ia aku ana. O ia mau halawai e malama ia ma ke ano akea, a ua hiki no i kekahi mea Hookaa Auhau, e noho ana ma ia apana, e hoike aku i kona manao e pili ana i ka hana e hana ia aku ana.

PAUKU 6. E malama ia ka moolelo piha, e kela a me keia Papa Alanui, no na hana a pau i hana ia ma kekahi halawai a me ka hana i hana ia ma ka apana. E malama ia no hoi ka moolelo piha o na dala a pau i loaa mai, me ka hoike i kahi i loaa mai ai, a me na dala a pau i uku ia aku, me ka hoike i kahi i hoolilo ia ai; a ina paha ua

hoolilo ia no ka uku hana a no na lako hana paha a me ka inoa o ka poe i uku ia aku ai. E hamama no ia mau moolelo a hoike no ka nana ia e kela a me keia mea Hookaa Auhau, e noho ana ma ka apana, ma na halawai hapaha a halawai e ae paha o ka Papa.

PAUKU 7. Ua hiki no i ke Kuhina Kalaiaina, i kela a me keia manawa, e hoopau i kekahi lala o ia mau Papa Alanui no ka hana a hooko kupono ole i na hana o kona oihana, me ka hoolaha i na kumu o ia hoopau ana. Ke noi ia aku oia e hana pela e ka mea i hoopau ia. Ma ka Palapala Hoopii o iwakaluakumamalima, a oi ae paha, poe Hookaa Auhau o kekahi apana, e hoopii ana i kekahi lala o kekahi Papa Alanui, a e noi ana e hoopau ia oia, na ke Kuhina i olelo ia e kauoha e ninau pono ia na kumu hoopii, a ina ma ia ninau pono ia ana ua ike ia aole i hana a hooko pono ua lala nei o ia Papa Alanui i kana hana, ma ke ano he lala no ia Papa Alanui, e hoopau no ke Kuhina Kalaiaina iaia, E hoopiha ia na hakahaka a pau ma ka hookohu ana o ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 8. E hoihoi ia no na Dala Auhau Alanui a pau i ka Waihona o ke Aupuni, a o ka huina dala i hoihoi ia pela, mai kela a me keia apana, he Waihona Kuikawa ia iloko o ka Waihona no kela apana, e uku ia aku ma ke kauoha wale no o ka Lunahoomalu o ka Papa Alanui o ia apana. Aole loa e ae ke Kuhina Waiwai e uku ia aku ia mau Dala Kuikawa, a o kekahi hapa paha, no kekahi hana e ae mawaho ae o ka hookaa ana i na Kikoo Dala i kikoo ia mai no ia mau dala e ka Lunahoomalu o kela a me keia Papa Alanui.

PAUKU 9. Na ka Lunahoomalu o kela a me keia Papa Alanui, i ka pau ana o kela a me keia hapaha, e hoouna aku i ke Kuhina Kalaiaina i hoike piha no na hana i hana

ia ma kona apana iloko o ia hapaha, a me ka hoike piha e pili ana i na dala i loaa mai a me na hoolilo ana a pau i hui pu ia me na Palapala Hookaa no na hoolilo ana a pau.

PAUKU 10. E kokua no ka Luna Nui o na Hana Hou ma na mea i makemake ia e na Papa Alanui, ma ka hoakaka a hoolala ana no na Alahaka, a no ke kukulu ana paha i kekahi hana ano nui.

PAUKU 11. Ina ua lawa ole na Dala Auhau Alanui ma kekahi apana e hiki ai e malama pono ia ai na alanui ma ia apana, na ka Lunahoomalu o ka Papa Alanui o ia apana e hoike aku ia mea i ke Kuhina Kalaiaina, a e hana i hoike no na mea i manao ia e lawa ai na hemahema o ia apana; a na ke Kuhina Kalaiaina e ae aku i ua Lunahoomalu nei, i kela a me keia manawa, e kikoo i ke Keena Kalaiaina no na puu dala, i kupono i ka Waihona, me kà hoopaa aku ia mea ma na haawina dala i kupono no ia mau hana.

PAUKU 12. E hoonoho aku ke Kuhina Kalaiaina, a e hoopau no hoi, ina e manao oia he pono, i Luna Alanui no ka Apana o Honolulu. Na ia Luna Alanui e malama i na alanui a pau, a me na hana a pau e pili ana i na alanui me ia apana, malalo o ka hooponopono ana o ke Kuhina Kalaiaina i oleloia. Na ke Kuhina Kalaiaina no e kikoo aku i na dala mai ka Waihona e pili ana i ua apana nei i ka manawa e makemake ia ai, a o na koi ana a me na hoolilo ana a pau e apono mua ia e ia mamua ae o ka hookaa ia ana.

PAUKU 13. O kela a me keia mea e kue ana i kekahi o na olelo i hoakakaia ma ka Pauku 8 o keia kanawai, ina e ku ka hewa iaia, e hoopaiia oia i ka uku, aole e emi malalo iho o hookahi haneri dala, aole e oi aku mamua o

elima haneri dala, a i ole ia, e hoopaahao ia oia ma ka hana oolea, aole e oi aku i ekolu mahina.

Aponoia i keia la 25 o Novemaba, 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. Thurston,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA X.

HE KANAWAI

E Hooloili ai i ke Kanawai e Pili ana i ka Hookupa ana i na Kanaka mai na Aina e mai.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. Ma keia ke hooloili ia nei na Pauku 428, 429, 431 a me 433 malalo o ka Haawina VIII o ka Mokuna VII o ke Kanawai Kivila, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 428. Na ke Kuhina Kalaiaina e malama a e hooponopono i ka hookupa ana i na kanaka mai na Aina e mai."

"Pauku 429. Na ke Kuhina Kalaiaina ma ke noi ana o kekahi kanaka mai na Aina e mai i noho iloko o keia Aupuni no elua a oi ae makahiki mamua koke iho o kona noi ana a hoike ana i kona manao e noho paa iloko o keia Aupuni, e hoohiki aku i ua mea noi la, a koi aku i ua kanaka la o ka Aina e e kakauinoa i ua hoohiki nei ke maopopo i ua Kuhina la aole he makilo ua kanaka la, aole

hoi he mea mahuka mai ka lima mai o ke kanawai o kekahi Aina e."

"Ina he noho ua mea noi nei ma kekahi mokupuni e ae mawaho o ka Mokupuni o Oahu, ua hiki no iaia, mahope o ko ke Kuhina Kalaiaina apono ana i kana palapala noi, e hoohiki i ka olelo hoohiki hookupa imua o kekahi Lunakanawai o kekahi Aha Hookolokolo Kakau, a ma keia ua haawiia i na Lunakanawai o ia mau Aha ka mana e hoohiki aku i na olelo hoohiki o ia ano."

"Pauku 431. E kakauinoa ia ka olelo hoohiki e ka mea i hoohiki ia i kupa, a e hoohiki ia oia ma ke ano ana i manao ai he paa loa i kona lunaikehala, a e kakau inoa ia ka olelo hoike no ka hoohiki ana e ke Kuhina Kalaiaina a i ole ia e kona kakauolelo mua paha, a i ole ia ina he noho ka mea noi ma kekahi mokupuni e ae, e kekahi Lunakanawai o kekahi Aha Kakau."

"Pauku 433. He mana no ko ka Moi me ka ae ana o ka Aha Kuhina e haawi aku i kekahi kanaka e noho ana ma ka Aina e, a e noho ana paha iloko o keia Aupuni no ka manawa wale no i palapala hookupa e haawi ana i ua kanaka nei o ka Aina e i na pono a me na pomaikai a pau o ke kupa maoli me kona haalele ole i kona kupa ana i kona aina ponoi; ma ia palapala hookupa ua hoolilo ia ua kanaka la o ka Aina e i kanaka malalo o na Kanawai o keia Aupuni i hoolohe ai oia i ke Alii e like me ka mea i hookupa ia e like me na olelo mamua ae."

Pauku 2. O kela a me keia Lunakanawai o kekahi Aha Kakau mahope koke o kona hoohiki ana aku i kekahi kanaka o na Aina e i ka hoohiki hookupa e like me na olelo o ka pauku mamua ae, e hoouna koke aku oia i ke Kuhina Kalaiaina i ka mua o ia olelo hookahi me ka malama iho i kope o ia mea.

PAUKU 3. O ka Mokuna XVIII o na Kanawai o ke Kau o 1882 a me na Kanawai a me na hapa Kanawai a pau e kue ana i keia e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei.

Aponoia i keia la 25 o Novemaba, 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MÓI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XI.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 1266 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I KA HOONOHO ANA I NA NOTERE NO KA LEHULEHU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 1266 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 1266. E hoonoho ia e ke Kuhina Kalaiaina hookahi a oi ae paha kanaka kupono ma kela a me keia Apana Hookolokolo Kaapuni o ke Aupuni, i mau Notere no ka lehulehu, a e noho lakou ma ia oihana a hiki i ka wa e hoopau ia ai e ke Kuhina i olelo ia."

Aponoia i keia la 25 o Novemaba, 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU I O KA MOKUNA 17 O NA KANAWAI O 1882.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 1 o ka Mokuna 17 o na Kanawai o 1882, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 1. Ma keia ua haawi ia no ka mea Hanohano H. Kuihelani Eono Haneri Dala no kela a me keia makahiki, oiai oia e ola ana, a ua kauoha ia ke Kuhina Waiwai e uku aku ia mau dala noloko ae o ka Waihona Dala a ke Aupuni ma ke ano e like me na uku makahiki a me na haawina e ae a ke Aupuni e uku ai."

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai ma ka la 31 o Dekemaba, 1887 aku.

Aponoia i keia la 25 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XIII.

HE KANAWAI

E PILI ANA I NA HUI I HOOHUI IA A ME KA HAAWI ANA I NA PALAPALA HOOHUI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ua haawi ia ka mana i ke Kuhina Kalaiaina e lawelawe i ka mana a pau i loaa ia ia, a i ole ia, ia ia me ka ae pu ana o ka Moi iloko o ka Ahakukamalu mamua o ka la ehiku o Iulai, A. D. 1887, e pili ana i na Palapala Hoohui.

Eia nae hoi, aole e haawi ia kekahi Palapala Hoohui e ke Kuhina Kalaiaina i olelo ia me ka ae ole o ka hapa nui o ka Aha Kuhina.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 24 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XIV.

HE KANAWAI

E HOOPAU LOA AI I KE KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E PILI ANA I NA LUNAKANAWAI O KA AHA HOOKOLOKOLO KIEKIE, I APONO IA MA KA LA 15 O OKATOBA, 1886 ,A E HOALA HOU I NA KANAWAI I HOOPAU IA MA IA KANAWAI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. O ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e pili ana i na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie," i apono ia ma ka la 15 o Okatoba, A. D. 1886, e hoopau ia, a ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 2. O na pauku a pau o ke Kanawai Kivila a me na Kanawai a pau i hoopau ia e ua Kanawai nei i kapaia "He Kanawai e pili ana i na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie," ma keia ke hoala hou ia nei a ke hoolilo ia nei ma keia i Kanawai.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai ka la mua aku o Ianuari, A. D. 1888.

Aponoia i keia la 26 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XV.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KE KANAWAI I KAPA IA "HE KANAWAI E PILI ANA I KA LAPAAU ANA ME NA LAAU A NA KAUKA PAKE," I APONOIA MA KA LA 13 O AUGATE, A. D. 1880.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. E hoololi ia a ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 3 o ke Kanawai i kapaia " He Kanawai e pili ana i ka lapaau ana me na laau o na Kauka Pake," i apono ia ma ka la 13 o Augate, A. D. 1880, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 3. O na mea a pau i laikini ia e like me ia i olelo mua ia, e pili no ia lakou na Kanawai a me na rula e kau ia nei maluna o na Kauka Lapaau a Kauka Oki paha i laikini ia, eia nae aole e loaa i kekahi mea i laikini ia malalo o keia kanawai, ka mana e haawi i na palapala ae no ka lawelawe ana i ka opiuma a o kekahi mea i hana ia me ka opiuma, a i kekahi laau make paha a e haawi i na palapala hoike e loaa ai ka opiuma, a mea i hana ia me ka opiuma paha, a o na palapala hoike a palapala e ae paha i haawi ia mamua aku nei e ka poe i laikini ia malalo o ke kanawai i olelo ia, i kapaia "He Kanawai e pili ana i ka lapaau ana me na laau a na Kauka Pake," ma keia ke hoolilo ia nei i mea ole."

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e aponoia ai

Aponoia i keia la 26 o Novemaba, A. D. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XVI.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 18 O KA MOKUNA 44 O NA KANAWAI O 1882, E LIKE ME IA I HOOLOLI IA AI E KA MOKUNA 3, O NA KANAWAI O 1886, E PILI ANA I KA HOOPONOPONO ANA I KE KUAI ANA I NA WAIONA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 18 o ka Mokuna 44 o na Kanawai o 1882, e like me ia i hoololi ia ai e ka Mokuna 3 o na Kanawai o 1886, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 18. E hooponopono ia ke kuai a me ka hoolako ana i na waiona no ka manawa, kahi, ka nui a me ke ano i ae ia ai ka mea i loaa ka laikini e kuai a hoolilo aku ma ka laikini i kulike me na kanawai e paa ana, a o kela a me keia mea nana e kuai aku a kauoha paha e kuai ia aku kekahi waiona koe wale no ma ke ano i hoakaka ia ma kona laikini a me ke kanawai paha, e hoopai ia oia no ka hewa mua e uku i ka hoopai elua haneri me kanalima dala, a no ka lua o ka hana hewa ana e hoopai ia e uku i

ka hoopai elima haneri dala a e hoopau i kona laikini, eia nae, ina e pau a poino kahi e lawelawe ia ai ua hana la e hiki no i ke Kuhina Kalaiaina, ke manao oia he mea pono, e haawi aku i ka mea iaia ka laikini i palapala e ae ana e lawelawe i ua hana nei ma kekahi wahi okoa ae mai kahi i olelo ia ma ka laikini, no ke koena o ka manawa i hoakaka ia ma ka laikini."

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai kona la aku e aponoia ai.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XVII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 3 O KA MOKUNA 37, O NA KANAWAI O 1886

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. E Hoololiia a ma keia ke hooloii ia nei ka Pauku 3, o ka Mokuna 37 o na Kanawai o 1886, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 3. E Hoololiia a ma keia ke hooloii ia nei ka Pauku 17, o ke Kanawai i oleloia, a penei e heluhelu ia'i:

"Pauku 17. E auhau ia na Hui Pani Hakahaka o na aina e, no na poino mamuli o ke ahi, poho ma ka moana, a e lawelawe ana i ka lakou hana iloko o keia Aupuni, i

hookahi dala no kela a me keia haneri dala i loaa i kela a me keia Hui, a i ole, i ko lakou mau agena ma na loaa uku panee, iloko o ka makahiki mamua iho o ka helu ana o na auhau, a aole e auhau ia na hui o ia ano me kekahi auhau e ae malalo o keia Kanawai."

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. Thurston,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XVIII.

HE KANAWAI

E Hooloi ai i ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e Hoomaopopo ana i na Haawina Dala no ke Aupuni no na Makahiki Elua e pau ana ma ka la 31 o Maraki, ma ka Makahiki Hookahi Tausani Ewalu Haneri me Kanawalukumamawalu," i aponoia ma ka La 14 o Okatoba, M. H. 1886.

No ka mea, ma ke Kanawai i olelo ia maluna ua oi loa aku ka nui o ka puu dala i hookaawale ia mamua o na loaa i manao ia iloko o ka manawa i olelo ia, a he mea kupono e hooemi ia na lilo o ke Aupuni e like me ka mea hiki, me ka hooemi ole nae i ka holopono o na hana; Nolaila,

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. Aole e uku ia aku ma kekahi o na haawina i hoakakaia mahope iho nei, iloko o ke Kanawai i olelo ia

maluna, mahope o ka la 31 o Dekemaba, M. H. 1887, oia hoi keia:

NA LILO MOI.

Ke Alii ka Moiwahine.....

NA HAAWINA HOOMAU.

H. R. H. Kama Aliiwahine Poomaikelani .....
Hon. W. C. Parke.....
Thomas W. Everett.....

OIHANA O KO NA AINA E.

Malama Waihona Buke a me Keena Hoikeike.....
Hookipa Luna Aupuni o na Aina E.....
Enikinia Oihana Kaua.....

OIHANA HOOKOLOKOLO.

Uku Kokua Lunakanawai 3 o ka Aha Kiekie.....
Uku Kokua Lunakanawai 4 o ka Aha Kiekie.....

PAUKU 2. Mahope aku o ka la 31 o Dekemaba, M. H. 1887, aole e uku ia aku kekahi dala no kekahi o na haawina i hoakaka ia malalo iho nei, koe wale no e like me na puu dala i hoakaka ia ma keia Kanawai, oia hoi keia:

NA LILO MOI.

Ko ka Moi me ka Nohoalii.....	$ 5,000 00
Ka Mea Kiekie ka Hooilina Alii.....	1,250 00
Ko ka Moi Puuku a Kakauolelo	750 00
Na Lilo o ke Alo Alii.....	2,000 00
No ke Kama Alii Wahine Kaiulani.....	300 00

OIHANA HOOKOLOKOLO.

Lunakanawai Hoomalu, Honolulu,.....	750 00
Lunakanawai Hoomalu, Wailuku.....	375 00
Uku Lunakanawai Apana, Koolaupoko.....	125 00

OIHANA O KO NA AINA E.

Uku o ke Kuhina.....	1,250 00
Uku o ke Kakauolelo.....	625 00

OIHANA KALAIAINA.

Uku o ke Kuhina	1,250 00
Uku Luna Nui o na Eemoku	600 00

BURO O KA OIHANA LETA.

Uku Luna Leta Nui	875 00
Uku o ka Hope Luna Leta Nui	625 00

OIHANA WAIWAI.

Uku o ke Kuhina	1,250 00
Uku o ka Luna Dute Nui	875 00
Uku o ka Luna Dute o Mahukona	31 25

OIHANA O KA LOIO KUHINA.

Uku o ka Loio Kuhina	1,250 00
Uku o ka Ilamuku	875 00

PAPA OLA.

Kakauolelo o ka Papa Ola	450 00

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XIX.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO ANA I KA UKU O NA LUNAMAKAAINANA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke hoomaopopo ia nei ka uku o na Lunamakaainana he Elua Haneri me Kanalima Dala pakahi no kela me keia kau o na makahiki elua.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai kona la e apono ia ai.

Aponoia i keia la 28 o Novemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XX.

HE KANAWAI

E HOOPAU AI I KA MOKUNA LXXIII O NA KANAWAI O KA M. H. 1886, I KAPA IA "HE KANAWAI E HOOPONOPONO AI I KA LAWE ANA MAI A ME KE KUAI ANA I KA OPIUMA ILOKO O KEIA AUPUNI," E HOALA HOU AE I NA KANAWAI I HOOPAU IA E IA KANAWAI A E HOOMAOPOPO NO KEKAHI MAU PONO MALALO O KA LAIKINI OPIUMA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

O ka Mokuna LXXIII o na Kanawai o ka M. H. 1886, i kapa ia "He Kanawai e hooponopono ai i ka lawe ana mai a me ke kuai ana i ka Opiuma iloko o keia Aupuni," e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei, a o na kanawai a me na hapa kanawai i hoopau ia e ia Kanawai, ma keia ke hoala a hooholo hou ia nei, a ke hai ia aku nei ua lilo i mau Kanawai no ke Aupuni; eia nae, a hiki i ka manawa e pau ai, a e hoopau maoli ia ai, a e hoihoi ia ai paha o ka laikini i haawi ia malalo o ka Mokuna 73 o na Kanawai o ka M. H. 1886 i oleloia, e hiki no i ka mea

ia ia ua laikini nei kahi i paa ai e lawelawe i na pono a me na mana i haawi ia e ua Kanawai nei i olelo ia.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXI.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I NA PAUKU 913 A ME 922 O KE KANAWAI KIVILA I HOOLOLI IA E KA MOKUNA XXVI O KE KANAWAI O KA M. H. 1882.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina.

PAUKU 1. O ka Pauku 913 o ke Kanawai Kivila i hoololi ia e ka Pauku 1 o ka Mokuna XXVI o na Kanawai o ka M. H. 1882, ma keia ke hoololi ia nei e like ai ka heluhelu ia ana penei:

"Pauku 913. E hoonoho ia i hookahi a oi aku paha Lunakanawai Apana ma kela a me keia Apana Hookolokolo o ke Aupuni, a ina he haole ke hoonoho ia ana, e pono oia e makaukau ma ka olelo Hawaii. Na ka Lunakanawai Kiekie o ka Aha Kiekie e hookohu i ua mau Lunakanawai nei, mamuli o ka waiho ia ana mai o ka inoa ma kekahi palapala i kakau ia e ka Aha Kuhina, a e ka hapa nui paha o na lala o lakou.

"Koe nae, aia a kakau kua mua ia ua palapala nei i waiho ia mai ai ka inoa e ka hapa nui o na Lunakanawai

o ka Aha Kiekie, e hoapono ana i ka hoonoho ana i ua kanaka nei nona ka inoa i waiho ia mai ai."

PAUKU 2. O ka Pauku 922 o ke Kanawai Kivila i hooloii ia e na Kanawai o ka M. H. 1882, Mokuna XXVI, Pauku 2, ma keia ke hooloii ia nei i like ai me nei ka heluhelu ana:

"Pauku 922. E loaa no i ua mau Lunakanawai Apana nei, no ka lakou mau hana ana, he uku e like me ka ka Ahaolelo e hooholo ai i kela a me keia manawa."

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku o kona apono ia ana, a o na kanawai a hapa kanawai e kue ana i keia ma keia ua hoopau loa ia.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. [illegible].

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXII.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO AI A E HOOPONOPONO AI I KA OIHANA MAKAI KULOKO O KE AUPUNI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Na ka Loio Kuhina ka malama a me ka hooponopono ana i ka Oihana Makai Kuloko a pau o ke Aupuni, malalo nae o na olelo o keia Kanawai.

PAUKU 2. E hoonoho ia i Ilamuku no ke Aupuni (e kapa ia mahope ae nei ka Ilamuku) a oia no ka Luna Makai Kiekie o ke Aupuni, aka, ma na mea a pau e pili ana i kana oihana malalo no o ka hooponopono ana a me ka mana o ka Loio Kuhina, a ua hoopaa ia oia i ka Loio Kuhina no kana mau hana a pau. Ia ia no me ka apono ana mai o ka Loio Kuhina, ka hooponopono ana o na Makai Nui a me na luna malalo iho o ka Oihana Makai Kuloko. E noho oia ma ka oihana me ka hiki e hoopau ia e ka Loio Kuhina, a e hoopau ia no hoi e ka Loio Kuhina ma ke noi i kakau ia mai e na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie a o ka hapa nui paha o lakou. E hoopiha ia kekahi hakahaka ma ka Oihana Ilamuku ma keia hope aku ma ka palapala hookohu mai ka Moi mai ma ka waiho ana aku o ka Loio Kuhina i ka inoa i apono ia e ka hapa nui o na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie.

PAUKU 3. O kela a me keia mea ma keia hope aku i waiho ia aku kona inoa pela a i hookohu ia e noho ma ka oihana Ilamuku mamua ae o kona hoomaka ana e hana i na hana e pili ana ia oihana, e kakau inoa a haawi aku i ka Loio Kuhina i palapala hoopaa no na dala hoopaa aole e emi malalo o Elima Tausani Dala me ka hope a mau hope kupono i apono ia e kekahi Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie, a oia apono ana e kakau ia e ia Lunakanawai maluna o ua palapala hoopaa la, e hoakaka ana no kona hooko pono a pololei i na palapala kena a pau i haawi ia ia ia mai kekahi o na Aha Hookolokolo mai o ke Aupuni, no ka hoike pololei a me ka hoihoi pono ana i na uku hoopai a me na dala a pau i ohi ia e ia, no ka malama pono ana i na lawehala a pau i haawi ia nana e malama me na hana e ae a pau e pili ana i kana hana; a e lawe wale no oia i na koina i ae ia ma ke kanawai e pili ana i

kana oihana. Ua hiki no i ka Loio Kuhina me ka apono ana o kekahi Lunakanawai o ka Aha Kiekie a o ka hapa nui o na Lunakanawai o ka Aha Kiekie, ina i manao ia he pono e koi aku i palapala hoopaa hou iho, a i ole ia i mau hoopaa hou ae mai ka Ilamuku mai, e hoakaka ana e like me ka mea i hai ia maluna, eia nae, aole e oi aku ka huina o na hoopaa ana mamua o Iwakalua Tausani Dala. E waiho a malama ia ka palapala a mau palapala hoopaa paha i hoakaka ia mamua ae nei ma ke keena o ke Kakauolelo o ka Aha Kiekie.

PAUKU 4. E hoonoho ia i Makai Nui no ka Mokupuni o Hawaii, i Makai Nui no ka Mokupuni o Maui, Molokai, Lanai a me Kahoolawe, a i Makai Nui no na Mokupuni o Kauai a me Niihau, ia lakou ka malama a me ka hooponopono ana o na makai iloko o ko lakou mau apana iho, malalo nae o ka mana o ka Ilamuku a me ka Loio Kuhina.

PAUKU 5. E hoonoho ia na Makai Nui e ka Ilamuku, me ka apono ana o ka Loio Kuhina, i kakau ia maluna o ka palapala hookohu o ka Makai Nui i hoonoho ia pela. E noho no lakou ma ko lakou mau oihana me ka hiki no nae ke hoopau ia e ka Ilamuku me ka apono ana i kakau ia e ka Loio Kuhina.

PAUKU 6. E haawi no kela a me keia Makai Nui i mau palapala hoopaa me na hope kupono i ka Loio Kuhina no na dala hoopaa aole e emi malalo o Ekolu Tausani Dala. E hana ia na bona me ka hiki e hoomahuahua hou ia ae, a i ole ia, e haawi ia i mau palapala hoopaa hou a e hoomahuahua hou ae i na hope e like me ka mea pono i ka Loio Kuhina e like no me ka mea i hoakaka ia e pili ana i ka Ilamuku, ma ka Pauku 3 o keia Kanawai, eia nae, aole e oi aku ka huina o na dala hoopaa iloko o

na palapala hoopaa mamua o Umi Tausani Dala mai kekahi Makai Nui mai. E waiho a e malama ia na palapala hoopaa o ia ano ma ke keena o ke Kakauolelo o ka Aha Hookolokolo Kiekie.

PAUKU 7. Ina ua uhai ia na olelo hoopaa ma kekahi palapala hoopaa i waiho ia mai e ka Ilamuku a e kekahi Makai Nui paha, ua hiki no i kekahi mea i poino mamuli o ia uhai ia ana e hoomaka e hoopii ma kona inoa ponoi no kona pomaikai ponoi iho a no ka pomaikai o kekahi mea a mau mea paha ana e kokua ana, a e loaa ia ia na poho i helu pono ia e like me ke Kanawai, me na koina o ka Aha, a e hiki no e hoopuka ia na palapala hoomalu waiwai no ka pono o ia mea hoopii. E waiho malie no ia palapala hoopaa mahope iho o ka hooholo ia ana o kekahi olelo e pili ana ia palapala hoopaa ma ke ano he mea hoopaa no ka pomaikai o kekahi mea i poino mamuli o ka uhai ia ana o kekahi o na olelo o ia palapala hoopaa, a hiki i ka manawa e kaa ai na dala hoopaa a pau. Aole e hoomaka ia kekahi hoopii ma kekahi palapala hoopaa o ia ano mahope iho o ka hala ana o elua makahiki mahope iho o ka loaa ana o ke kuleana hoopii, eia nae ua hiki i na keiki oo ole, na wahine malalo o ka malu o ke kane mare, me ka poe pupule, e hoopii iloko o hookahi makahiki mahope iho o ka pau ana o ko lakou pilikia.

PAUKU 8. Ua hiki no i ka Ilamuku me ka apono ana mai o ka Loio Kuhina e koho a hookohu i Hope Ilamuku, a maluna o ka Ilamuku na hana hewa ana a pau o kona hope ma kona palapala hoopaa. E loaa i ka Hope Ilamuku i hoonoho ia pela ka mana e hana i na hana a pau i kauoha ia ma ke Kanawai e hana ia e ka Ilamuku. E koi no ka Ilamuku i kona hope e haawi mai i mau palapala hoopaa me na hope kupono no ka hana a hooko po-

no ana i kana hana, ua hiki ke hana ia ua mau palapala hoopaa nei no kekahi puu dala aole i oi aku mamua o Umi Tausani Dala. i apono ia e ka Loio Kuhina.

PAUKU 9: Na ka Ilamuku me na Makai Nui maloko o ko lakou mau apana iho e malama i ka maluhia o ka lehulehu, e malama i na halepaahao a me na hale hoopaa a pau, e malama pono i ka poe a pau i waiho ia aku na lakou e malama, e hooko aku i na kauoha a pau i ku i ke Kanawai i haawiia ia lakou mai kekahi Lunakanawai, Aha Hookolokolo, Kuhina a mea e ae paha i loaa ia ia ka mana e hana pela; e hopu i ka poe mahuka mai ka hoopai o ke Kanawai mai, a me ka poe hana hewa a kue i na Kanawai; a e hana i na mea a pau i haawi ia na lakou e hana e ke Kanawai; a no ia mau hana ua hiki ia lakou e kauoha aku e loaa na kokua kupono a pau mai ka mana kivila a koa mai paha.

PAUKU 10. Na ka Ilamuku, ma ka Mokupuni o Oahu, me ka apono o ka Loio Kuhina, a na na Makai Nui maloko o ko lakou mau apana pakahi e hoonoho, me ka hoapono ana o ka Ilamuku, i na Hope Makai Nui a me na makai e ae paha, e like me ka mea pono ia lakou, a e hoopau ia lakou e like me ko lakou ike he pono, a pela no hoi ua hiki ia lakou e hoonoho i na hana, a e hooponopono i ka uku o ia poe luna, koe wale no ina ua kauoha okoa ia ma ke Kanawai. Eia nae, aole e oi aku ka nui o na makai mau o ka Mokupuni o Oahu mamua o hookahi haneri, no na Mokupuni o Maui, Molokai, Lanai a me Kahoolawe, kanawalu; no ka Mokupuni o Hawaii, hookahi haneri; no na Mokupuni o Kauai a me Niihau, kanaha; eia no nae hoi, aole e lilo kekahi mea maloko o keia pauku i mea e hiki ole ai ka hokohu ana i kekahi poe i mau makai kuikawa e hana me ka uku ole, koe keia, ina iloko o

kekahi manawa pilikia, ua hiki no ke uku ia ua poe makai kuikawa nei e like me ka mea pono i ka manao o ka mea nana i hookohu ia lakou e hana iloko o ia manawa pilikia, ina ua apono ia ua uku la e ka Loio Kuhina.

PAUKU 11. Ua hiki no i ka Ilamuku a me na Makai Nui e koi aku e haawi ae na Hope Makai Nui i hookohu ia e lakou i mau palapala hoopaa ia lakou ponoi, a e ili maluna o lakou na hihia a pau no na hana hewa ma ka oihana o ko lakou mau hope.

PAUKU 12. E loaa i ka Ilamuku a me na Makai Nui ma ke ano hookaa piha no ka lakou hana na uku makahiki a uku e ae paha i hooholo ia i kela a me keia manawa e ka Ahaolelo; eia nae hoi, o na uku i hoakaka ia ma ke Kanawai i loaa mai ke kuai a hoolilo ana i na waiwai malalo o ka palapala hoomalu a palapala kauoha e ae paha mai kekahi Aha mai no kekahi puu dala i oi ole ae mamua o kanalima dala no kekahi kuai hookahi ana na ka Ilamuku a Makai Nui paha ia nana i kuai a hoolilo aku, a o ka mea i oi ae o ia uku mamua o kanalima dala, ina he oi kekahi, e hoihoi ia aku no i ka Waihona ma ke ano he loaa Aupuni.

PAUKU 13. Ua hiki no e hoopau ia kekahi makai i hookohu ia a e noho ana ma ka oihana malalo o keia kanawai e kekahi Lunakanawai o kekahi Aha Hookokokolo Kakau, a e ka Lunakanawai Hoomalu o Honolulu (ina oia makai i manao ia ai e hoopau he makai no ka Mokupuni o Oahu) no ke kupono ole e noho ma ka oihana, no na hana kipe a me na hana pono ole ma ka oihana.

PAUKU 14. I na manawa a pau e lilo ai ka Ilamuku, a Makai Nui, Hope Makai Nui, a makai e ae paha, oia ka mea hoopii, a i ole ia ka mea i hoopii ia ma kekahi hi-

hia imua o kekahi Aha Hookolokolo o keia Aupuni, aole e kupono na ia luna e hooko aku i kekahi palapala ma ia hihia, a ua hiki i ka Aha Hookolokolo, ina ua kupono, e hoonoho aku i kekahi mea kaawale e hana ma ke ano he pani no ia luna, e hooko aku i ua palapala nei, a e hoike mai no ua mea la i hookohu ia pela no kana hana imua o ka Aha.

PAUKU 15. Ina e make, haalele, a hoopau ia paha mai ka oihana ae ka Ilamuku, a o kekahi Makai Nui paha, mę ka hooko ole ia, a ua hooko hapa ia paha kekahi palapala ma kona lima, e hooko ia no ua palapala nei a hoopau pono ia paha ka hooko ana e ka hope o ua Ilamuku a Makai Nui nei, a i ole ia e kekahi makai e ae i hookohu ia no ia hana e ka Loio Kuhina, eia nae, ina e hookohu ia i pani no ia Ilamuku a Makai Nui paha, maluna o ia pani ka hoopau pono ana o ka hooko ana o ia palapala mai kahi aku i pau i kona noho ana ma ia oihana. E pili ka mana e haawiia nei ma keia i ka hooko ana, ka hooiaio ana a me ka haawi ana aku e ua hope nei a makai e ae i hookohu ia e like me ka mea i olelo mua ia ae nei, a e ke pani paha o ia Ilamuku a Makai Nui paha i olelo mua ia, i na palapala kuai a pau a me na palapala hoolilo e ae.

PAUKU 16. E malama ka Ilamuku a me na Makai Nui i na palapala hopu, palapala hoopaahao, palapala kena a me na palapala oihana e ae, a i ole ia o na kope o ia mau palapala i hooiaio ia i hoopaa a i hookuu ia ai paha kekahi paahao, a e malama pono ia maloko o kekahi pahu a pahu hao paha, a ma ka make ana, haalele ana a hoopau ia ana o ia Ilamuku a Makai Nui paha mai ka oihana ae, e haawi ia me na moolelo a palapala pili oihana e ae a pau i kona pani, a i kekahi luna a mea e ae i hookohu pono ia e lawe ia mau mea; a ina aole e haawi ia ua mau mea

nei pela, e hiki no e hoopaa ia ia Ilamuku a Makai Nui paha, ina e ola ana oia, no ka aihue i ka waiwai i haawi ia ia ia e malama e like me ka mea i hoomaopopo ia ma ka Pauku 2 o ka Mokuna XVIII o ke Kanawai Hoopai Karaima, a e hiki no e hoopii ia ma ke ano kivila no ke poho o kekahi mea i poino mamuli o ia haawi ole ana. Ina ua make ia Ilamuku a Makai Nui paha, e pili ana no ia hoopaa kivila ana maluna o kona mau hooilina a me na hope ma kona palapala hoopaa pili oihana ma ke ano pakahi a hui ia paha. A mawaho ae o ia hoopaa kivila ia ana i olelo mua ia e uku ia Ilamuku a Makai Nui paha, a i ole ia, o ko lakou mau hooilina a hope paha ma ka palapala hoopaa oihana no kela a me keia haawi ole ana i elua haneri dala no ka pomaikai o ka Waihona.

PAUKU 17. E hoopuka ia aku na palapala a pau mai kekahi Aha Hookolokolo Kakau i ka Ilamuku a i kekahi Makai Nui a i ko lakou mau hope paha, koe ma na manawa i kauoha okoa ia ai e ke kanawai, a na ka Ilamuku a me na Makai Nui a me ko lakou mau hope e hooko aku ia mau mea o pilikia lakou, e like me na olelo ma ia mau palapala a aole e ili maluna o lakou ke poho i loaa mamuli o ka hooko ia ana o ia mau palapala.

PAUKU 18. Ua hiki no i ka Ilamuku, kekahi Makai Nui, Hope Makai Nui, a makai e ae paha e hoole aole e hoomalu a kuai aku i ka waiwai i olelo ia no kekahi mea i hoopuka ia he palapala hoomalu a palapala e ae o ia ano no kona mau waiwai, ina aole e haawi mai ka mea nona ka pomaikai ma ia palapala hoomalu i ua makai nei i palapala hoopaa kupono e pale ai i na koi o kekahi poe e aku.

PAUKU 19. Na kela a me keia Makai Nui, i kela a

me keia hapaha makahiki, e hoike aku ma ke ano palua, i hoike oiaio o na uku, na hoopai, a me na dala e ae i loaa ia lakou mamuli o ko lakou oihana, hookahi kope e hooili ia i ka Loio Kuhina, a i hookahi i ka Ilamuku, a e malama pakahi laua i ua mau hoike nei.

PAUKU 20. E hoike aku ka Ilamuku, i kela a me keia hapaha, i ka Loio Kuhina, i hoike oiaio o na dala a pau i loaa ia ia, a maloko o ia hoike e hoakaka kaawale ia na dala i loaa ia ia no kona pono ponoi iho, mai na dala i loaa no ka pomaikai o ke Aupuni a me kekahi poe e ae. Pela no hoi oia ma ia mau manawa a me na manawa e ae e kauoha ia ai e ka Loio Kuhina, e hoike aku i ka Loio Kuhina e pili ana i na mea i pili i ka hooponopono ana o ka Oihana Makai a ka Loio Kuhina i manao ai he pono.

PAUKU 21. Ua hiki no i kekahi Aha Hookolokolo Kakau e ninau aku ma ka palapala ninau kumu i ka mana o ke koho ia ana a kuleana i noho ai kekahi mea a koi paha he kuleana kona e lawelawe ai, a ohi mai paha i na pono a pomaikai e pili ana i ka oihana Ilamuku, Makai Nui, Hope Makai Nui a oihana e ae i hoomaopopo mua ia maloko o keia Kanawai. E hoohalike ia na hana e like me ka mea hiki ma na ninau o ia ano me na mea i kuhikuhi ia ma na hana e pili ana i na palapala ninau kumu i kekahi mea e koi ana, a ua lawe wale ae paha i kekahi oihana iloko o kekahi Hui i hoohui ia, e like me ia i hoakaka ia ma ka Mokuna XXXIX o na Kanawai o ke Kau o 1876. Ua hiki no e hoomaka ia na hoopii o ia ano e ka Loio Kuhina ma kona oihana la, a i ole ia na kekahi mea e ae he kuleana kona ma ia ninau ana.

PAUKU 22. O ka Ilamuku, na Makai Nui, a me na makai e ae a pau o ka oihana makai e noho ana ma ka

oihana i ka manawa i hooholo ia ai keia Kanawai, e mau no ko lakou noho ana ma ka oihana malalo o na olelo o keia Kanawai.

PAUKU 23. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai. O na Pauku 257 a hiki aku a i hui ia me ka Pauku 274 a me na Pauku 276 a me 277 o ke Kanawai Kivila; ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hooloi ai i ka hooponopono ana o ka oihana hoomalu a me na luna hooko o ke Kanawai mai ka Oihana Kalaiaina a i ka Oihana Loio Kuhina," i apono ia ma ka la 13 o Mei, 1868, a me na Kanawai a me na hapa Kanawai e ae a pau e kue ana i keia, ma keia ke hoopau loa ia nei.

Ke hoike aku nei au ua hooholo ia ka Bila Kanawai mamua ae nei ma ka heluhelu ekolu ana imua o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii, ma ka la Ekolu o Dekemaba, 1887, a ua waiho ia aku imua o ke Alii ka Moi ma o ka ka Aha Kuhina la, ma ka la Eono o Dekemaba, 1887, a ma ka la Umikumamaono o Dekemaba, 1887, ua hoihoi ia mai ua kanawai nei i ka Ahaolelo e ka Moi me ke kakau inoa ole ia, me kekahi palapala e hoakaka ana i kekahi mau kumu o kona ae ole ana e kakau inoa i ua kanawai nei, a ua ike ia aole i kakau pu ia ua palapala nei e kekahi Kuhina, a oia hana a ka Moi, ma kona hoihoi ana mai i ua kanawai nei, ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, a mahope o ia wa ua hooholo ka Ahaolelo i kekahi olelo hooholo e hoakaka ana o ia hana ana a ka Moi, oiai aole i kakau inoa ia e kekahi Kuhina, a ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, aole e hiki ke manao ia, he hoole ana ia i ka apono ana i ka Bila Kanawai e like me ka manao o ka Pauku 48 o ke Kumukanawai a oia mea i hooholo ia e ka Ahaolelo ua hoike ia aku i ka Moi, a ke hoike hou aku nei au ua hala he umi a oi ae la (koe

na la pule) mai ka manawa i waiho ia aku ai ua Bila Kanawai nei imua o ka Moi, a aole i hoihoi ia mai ua Bila Kanawai nei (koe ma ke ano i olelo mua ia) i ka Ahaolelo, a aole i hoopanee ka Ahaolelo mamua o ka pau ana o na la he umi i oleloia.

Kakau ia Honolulu, Dekemaka 28, 1887.

WILLIAM R. CASTLE,
Peresidena o ka Ahaolelo.

Hoike, J. ALFRED MAGOON,
Kakauolelo o ka Ahaolelo.

MOKUNA XXIII.

HE KANAWAI

E HAAWI AI I KA MANA I KE KUHINA WAIWAI E HANA A HAAWI AKU I KEKAHI MAU BONA.

NO KA MEA, ma ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e ae ana i kekahi Aie Aupuni, a e hoomaopopo ai no ka hoolilo ana aku ia dala," i hana ia ma ka la 1 o Sepatemaba, 1886, e like me ia i hoololi ia ai e ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hoololi ai i ke Kanawai i kapa ia he Kanawai e hoomana ana i ka Aie Aupuni a me ka hoomaopopo ana i na hana a me na hoolilo ana o ua dala 'la i aie ia" i aponoia Okatoba 15, 1886, ua hoomana ia ke Kuhina Waiwai e hoopuka aku i na Bona kupono o ke Aupuni Hawaii i oi ole aku ka huina mamua o Elua Miliona Dala;

A NO KA MEA HOI, ua ae aku na Akena Aie Dala o ke Aupuni me kekahi poe hoaie dala Beritania i hoaie

mai i kekahi hapa o ia mau dala e haawi aku ia lakou i na Bona Kupona i hana ia ma ke dala Beritania ; a aia maloko o ia mau Bona ua hoakaka ia kekahi mau mea i hai ole ia a i hoomana ole ia e ua Kanawai nei, a o ia poe hoaie dala mamuli o ua ae ana aku nei, ua hookaa ia mai i ua mau Akena Aie Dala nei na dala i hoaie ia mai; nolaila,

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. E hoomana ia a ma keia ke haawi ia aku nei ka mana i ke Kuhina Waiwai e hana a haawi aku i ka poe i hoaie dala i olelo ia i mau Bona i like ka nui o na dala me na dala a lakou i hoaie ia mai e lakou, ma na huaolelo a me na huahelu e like me ka papa i kakau ia malalo nei.

PAUKU 2. Ua hiki no e hookaa ia ua mau Bona nei, a o kekahi hapa paha o ia mau Bona e like me ka manao o ke Kuhina Waiwai, ma kekahi manawa a mau manawa paha i emi ole malalo o umi aole hoi e oi aku mamua o kanakolu makahiki mahope iho o ka manawa i hoopuka ia ai ua mau Bona nei. Ina e manao ua Kuhina nei i olelo ia e hookaa i kekahi hapa i emi malalo o ka huina nui o ua mau Bona nei e waiho ana me ka hookaa ole ia i kekahi manawa i emi ole malalo o umi aole hoi e oi aku mamua o kanakolu makahiki mahope iho o ka manawa i hoopuka ia ai ua mau Bona nei, e hoomaopopo ia na Bona e hookaa ia ma ke koho puu ana, i malama ia ma ka mahina o Novemaba o kela a me keia makahiki e hookaa ia ai ua mau Bona nei. E malama ia ua mau koho puu ana nei ma Ladana, Beritania, ma ke ano i like me ka mea i hoakaka ia maloko o ia mau Bona. E kakau ia ua mau

Bona nei ma ka la mua o Ianuari, Hookahi Tausani Ewalu Haneri me Kanawalu-Kumamahiku.

[KA PAPA.]

I NA MEA A PAU E IKE MAI ANA I KEIA.

Owau, o ka Mea Hanohano PAUL P. KANOA, *ko ka Moi o Hawaii Kuhina Waiwai.*

KE HOIKE AKU NEI :

NO KA MEA, ua hooholo ke Aupuni o ko Hawaii Paeaina e Aie i $2,000,000 no na hana o ia Aupuni, a ua hooko ia ua hooholo ana la ma ka hooholo ana i Kanawai i hooholo pono ia e ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina ma ka la 1 o Sepatemaba, 1886. a me kekahi Kanawai e hooloili ana i ke Kanawai i olelo ia i hana ia ma ka la 15 o Okatoba, 1886, a ma ia mau Kanawai ua hoakaka ia e like me keia mahope iho nei, oia hoi keia :

Ua hoomana ia ke Kuhina Waiwai, mamuli o ka apono ana o ka Moi iloko o ka Aha Kuhina, e hoopuka aku i na Bona Kupona o ke Aupuni Hawaii, na huina dala, aole e emi malalo o Hookahi Haneri Dala a no ka huina nui aole e oi aku mamua o ka Elua Miliona Dala, no na hana i hoakaka ia ma keia Kanawai. A o keia mau Bona e hookaawale ia mai loko aku o na Auhau Aupuni, ma na ano a pau a ma ka uku panee o eono pa-keneta no ka makahiki, e uku ia ana i kela a me keia hapalua makahiki, a o ka uku ia ana o ia uku panee mai loko mai ia o na loaa holookoa o ke Aupuni; a e hookaa pau loa ana iloko o ka manawa aole hoi e emi malalo o na makahiki he umi, aole hoi e oi aku i na makahiki he kanakolu, mahope iho o ka la i hoopuka ia aku ai lakou, mamuli o kekahi waihona kaawale e kukulu ia aku ai mahope iho o na maka-

hiki he umi o ka hoopuka ia ana o na Bona, a i ole, ke manao ke Kuhina Wiawai he pono, mamuli o ka apono ana o ka Moi iloko o ka Aha Kuhina, ma na manawa o ia hookaa ana. E ukú ia ke kumupaa me ka uku panee ma ke Dala Gula o Amerika Huipuia e ku nei i keia wa, a i ole ia ma ka mea like. E kakau inoa ia ua mau Bona la e ke Kuhina Waiwai a me ka Luna Buke Helu, a e sila ia i ke sila o ke Keena o ke Kuhina Waiwai a aole hoi e hoopuka ia malalo iho o kanaiwakumamawalu pa-keneta o ko lakou waiwai io ma ke Dala Gula o Amerika Huipuia e ku nei i keia wa, a i ole ia ma ka mea like.

A NO KA MEA, ua hoopuka ia ma kahi o $1,000,000 (oia ka hapalua o ka $2,000,000 i olelo ia maluna) na Bona no £200,000 Dala Beritania no na huina a me na helu i hoike ia mahope iho nei, oia hoi :

Na helu 1 a hiki i 395 . . . 395 Bona no £20 pakahi	£	7,900
Na helu 396 a hiki i 1831 . . . 1436 Bona no £100 pakahi	£	143,600
Na helu 1832 a hiki i 1928 . . . 97 Bona no £500 pakahi	£	48,500
	£	200,000

E ike ia, o ka mea iaia kahi i paa ai o keia he kuleana kona i na £ oia kekahi hapa o ua Aie nei i olelo ia no $2,000,000, a he Bona keia no ia huina dala me ka uku panee maluna o ia mau dala no ka uku panee o eono pa-keneta i olelo ia maluna no ka makahiki malalo o na kumu i hoakaka ia mahope ae nei :

1. E hookuu ia ua mau Bona nei i olelo ia mai na auhau o na ano apau o ke Aupuni o Hawaii, a o ka uku panee maluna o ua Aie nei, a o ka hapa paha e waiho ana i kela a me keia manawa, me ka hookaa ole ia, e hookaa ia i kela a me keia hapalua makahiki, ma ka 6 pa-keneta no ka makahiki, ma ka la mua o Ianuari a me ka la mua

o Iulai, o kela me keia makahiki, ma Ladana, ma ka Hale Kalepa o Matheson & Co., e hookaa ia ka hapa makahiki mua ma ka la mua o Iulai, 1887.

2. O ka uku ana o ia uku panee e hoopaa ana ia i na loaa a pau o ke Aupuni o Hawaii a e hookaa ia ua mau Bona nei iloko o aole e emi malalo o umi aole hoi e oi aku mamua o kanakolu makahiki mahope iho o ka hoopuka ia ana ma o kekahi puu dala i hoomaka ia ka hoahu ana mahope iho o ka pau ana o ka umi o na makahiki mai ka hoopuka ia ana a ma kekahi ano e ae paha.

3. E hookaa ia ke kumupaa a me ka uku panee o na Bona i olelo ia ma ke dala Beritania ma ka Hale Kalepa o Messrs. Matheson & Co., i olelo mua ia.

4. E hoomaopopo ia na Bona e hookaa ia ana ma ke koho puu ana iloko o ka mahina o Novemaba o kela a me keia makahiki e hookaa ia ai ma ka Hale Kalepa ma Ladana o Messrs. Matheson & Co., imua o kekahi mea ma ka aoao o ia hui a me ka akena no ia wa o ke Aupuni o Hawaii a me kekahi Notere o ka Lehulehu.

5. E hoolaha koke ia na helu o na Bona i koho ia pela iloko o elua nupepa i pai ia ma Ladana. O ke kumupaa a me ka uku panee o na Bona i koho ia a hiki i ka la i hoakaka ia no ka hookaa ana e uku ia no ma Ladana ma ka Hale Kalepa o Messrs. Matheson & Co.

6. E pau no ka holo ana o ka uku panee maluna o na Bona i koho ia ma ka la mua o Ianuari mahope koke iho o ke koho ana. O na Bona i hookaa ia me na Kupona i hookaa ole ia mahope iho o ia hookaa ana e hoopau ia no imua o kekahi mea ma ka aoao o ka Hui o Messrs. Matheson & Co., me ka akena o ke Aupuni Hawaii a o kona hope paha a me kekahi Notere o ka Lehulehu.

7. E hookaa ia no ke kumupaa a me ka uku panee o

keia Aie, i olelo ia, i ka manawa kaua, e like no me ka wa kaua ole, a ina no o ka mea e paa ana i na Bona he kupa no kekahi aina e noho enemi a hoaloha ana paha.

8. E ili aku no na Bona, ina e make ka mea iaia ka paa ana o ia Bona, maluna o kona mau hooilina, ma ke Kanawai, e like me ke Kanawai e pili ana i ka ili ana aku o ka waiwai o ka aina a ua mea nei e noho kupa ana.

9. Aole e hiki e hopu, a hoomalu, a hoolilo, a hoemi ia paha na Bona a me ke kumupaa, me ka uku panee, a puu dala hoahu paha, no na auhau a dute o ke ano mau a kuikawa paha.

A OWAU, o ka Mea Hanohano PAUL P. KANOA; i olelo ia, ma keia ke hoopaa nei au i ke Aupuni o ko Hawaii Paeaina, i olelo ia, e hana me ka oiaio a me ka pololei, i na kumu a pau me na mea i ae ia mamua ae nei.

I HOIKE NO KEIA, Owau, o ka Mea Hanohano PAUL P. KANOA, Kuhina Waiwai i olelo ia, ke kau nei au i kuu inoa (i kakau inoa pu ia e ka Luna Buke Helu) a hoopili pu me ka Sila o ko'u Oihana, i keia la 1 o Ianuari, 1887.

.....*Kuhina Waiwai.*

Ka hope ma ka Oihana mahope iho o PAUL P. KANOA.

.....*Luna Buke Helu.*

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai kona wa e apono ia ai.

Apono ia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXIV.

HE KANAWAI

PAKUI I KA BILA HAAWINA E HOOMAOPOPO ANA I NA HAAWINA DALA NO KE AUPUNI NO NA MAKAHIKI ELUA E PAU ANA MA KA LA 31 O MALAKI, A. D. 1888, I HANA IA MA KA LA 14 O OKATOBA, 1886.

NO KA MEA, ma ka Bila Haawina i olelo ia maluna, aole i hoomakaukau ia no kekahi mau mea i ike ia he kupono i hoakaka ia malalo; nolaila,

E Hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina.

PAUKU 1. O na haawina dala mahope iho nei i hiki aku ka huina i ka $119.357.95 ke haawi ia nei ia dala mai loko ae o kekahi dala iloko o ka Waihona Dala o ke Aupuni, no na lilo o na makahiki elua e hoomaka ana ma ka la 1 o Aperila, 1886, a e pau ana ma ka la 31 o Malaki, 1888, i hui ia me na dala i hookaawale ia ma ke Kanawai i olelo ia maluna:

OIHANA KALAIAINA.

Hoomalamalama ana i ke Kulanakauhale o Honolulu me ke Kukui Uwila	$ 3,750 00
Hoopaa loa ana i ka Hale Hookolokolo Hoomalu Hou ma Honolulu	8,313 95
Hoomaemae Ilina	600 00
Emma Kuea	80 00
Ukū Luna Eemoku Iapana me na Maheleolelo	2,000 00
Na lilo kaahele, lako palapala a pela aku, o ka Luna Nui o na hana hou	250 00
Hoomaemae ana me na lako hale, Aliiolani Hale	500 00

Na Lilo hooholo o na Mokuahi Kolomoku.....	2,589 00
Pai Palapala Aupuni.....	2,500 00
Na Buke me na lako kakau no ka Luna Kakau Kope....	400 00
Malama ana i ka ola o na Pupule.....	2,800 00
Paipu Wai ma Kalaupapa.....	6,000 00
Hoohoihoi i ke kanu ana i ka Cinchona.....	2,000 00
Na lilo mau o ka Oihana Wai o Honolulu.....	1,450 00
Na Alanui o Honolulu me Pauoa.....	32.725 00
Na lilo o na Komisina Wai no Hamakua.....	2,500 00
Uku ana i na koi a na Kauka me na Maheleolelo Iapana.	35,000 00

OIHANA O KO NA AINA E.

Kela me keia lilo Keena o ko na Aina e..... $ 400 00

OIHANA O KA LOIO KUHINA.

Kela me keia lilo, na lilo ma na Hihia Karaima a me Kivila $3,000 00

PAPA OLA.

Uku o ka Peresidena, ina nae aole ka mea e noho ana ma ia hana e lawelawe i kekahi hana e ae no ka uku...$ 2,500 00

NA LILO AHAOLELO.

Na lilo o ke Kau Ahaolelo Kuikawa o 1887.....$ 10,000 00

PAUKU 2. O na haawina i hooholo ia ma keia Kanawai e pili ana malalo o na pauku 2, 3, 4, 5, a me 6, o ke Kanawai i olelo ia maluna.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXV.

HE KANAWAI

E HOAKAKA A E HOOMAOPOPO AI I KE ANO A ME KA MANAO O NA HUAOLELO "KA MOI" A ME KE "LII" MA KEKAHI MAU MEA.

NO KA MEA, ua kulike me ka manao maoli o ke Aupuni Kumukanawai o ke Aupuni Hawaii e hana ka Moi ma na mea e pili ana i ke Aupuni me ka ae ana o kona mau hoa kuka malalo o ke Kumukanawai, nolaila;

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma na wahi a pau, mamuli o kekahi Kananawai e paa nei iloko o keia Aupuni, a e mana aku ana paha ma keia hope aku ma keia Aupuni, o kekahi hana a mea paha i kauoha ia a i ae ia paha e hana ia a e hooko ia e ka Moi e manao ia, ina aole i hoakaka ia ma ke ano e ae e hana ia a e hooko ia ua mea la e ka Moi me ke kuka pu a me ka ae ana o ka Aha Kuhina.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXVI.

HE KANAWAI

E HUIKALA AI I KE KUHINA WAIWAI NO KEKAHI MAU HOOLILO ANA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke huikala a ke hookuu loa ia nei ke Kuhina Waiwai no ka hoolilo ana aku i keia mau huina dala mahope iho nei, oia hoi keia:

No na lilo hooholo i na mokumahu kolo moku	$ 5,269 48
Na lilo Koho Balota	3,362 64
Hookaa ana i na aina i lawe ia no ka Oihana Wai o Honolulu, ma Makiki	12,200 00
	$20,832 12

A ma keia ke hoapono ia nei ia mau hoolilo ana.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai kona hooholo ia ana.

Apono ia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXVII.

HE KANAWAI

E HAAWI AI I KA MANA I KE AUPUNI HAWAII E HANA AELIKE NO KA HANA ANA I NA UWEA TELEGALAPA ME NA AINA E, A MAWAENA O NA MOKUPUNI O KEIA PAEAINA.

NO KA MEA, he mea kupono e hana ia iloko o ka wa kupono mahope koke iho nei i na hoohui kamailio ana ma ka uwea telegalapa mawaena o keia Aupuni me ka aina puni ole o Amerika Akau a me na Panalaau Auseteralia o Beritania, a mawaena o na Mokupuni o keia Aupuni;

A NO KA MEA, ke hana a hoolala nei kekahi poe i na hana no ka hana a malama ana i uwea telegalapa a mau uwea telegalapa paha mai kekahi wahi ma ka aina puni ole o Amerika Akau maloko o ka Moana Pakipika a hiki i kekahi mau Panalaau Auseteralia o Beritania;

A NO KA MEA HOI, ua kupono i mea e loaa a hana koke ia ua hoohui kamailio ana nei me na aina e, e loaa i ka poe nana i hana ia mea kekahi mau pono kaokoa e pili ana i ka hoopae ana i na uwea telegalapa ma ko kakou mau kapakai; nolaila,

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke haawi ia nei ka mana i ke Kuhina Waiwai me ka ae pu ana o na Kuhina e ae, e hana i aelike me ka Mea Hanohano Audley Coote o Tasmania,

a me kona mau hoa a me kekahi poe a hui e ae paha, no ka hana a hoomoe ana i uwea telegalapa moana mai a mawaena o kekahi wahi ma ka aina puni ole o Amerika Akau a me kekahi wahi ma kekahi o na Mokupui o keia Aupuni, a no ka hana a hoomoe ana o kekahi uwea a mau uwea o ia ano hookahi no mawaena o na Mokupuni o keia Aupuni ma ke ano e like me ka mea i hoakaka ia mahope iho nei.

PAUKU 2. Ua hiki no ma ia aelike ma kona hoakaka ana e hoomaopopo no ka haawi, hoolilo a hoopaa ana aku o ke Aupuni Hawaii i ka Mea Hanohano Audley Coote, kona mau hoa a waihona a me kekahi poe a hui e ae paha (i hoakaka ia mahope iho nei iloko o keia kanawai o na mea hana aelike), i ka mana a me ka pono kaokoa e hana a hoopae mai i kekahi uwea telegalapa moana a mau uwea telegalapa moana paha mai kekahi kapakai o kekahi aina a Panalaau paha o Beritania maluna o na kapakai o kekahi o na Mokupuni o ko Hawaii Paeaina iloko a no ka manawa aole i oi ae mamua o ekolu makahiki mai ka la mua o Ianuari, 1888.

Eia no nae hoi, ina e koi aku ua Kuhina Waiwai nei i olelo ia, ma kekahi manawa mahope iho o ka la mua o Augate, 1889, e hoopaa mai ua poe hana aelike nei e hana ia ana a paa ua uwea nei mai kekahi wahi ma na kapakai o ka aina puni ole o Amerika Akau a hiki i kekahi Mokupuni o ko Hawaii Paeaina iloko o ka manawa aole e hala mahope o ka la mua o Augate, 1890, a ua haawi ole mai ua poe hana aelike nei i na hoopaa ana i kupono i ka manao o ke Aupuni Hawaii mahope iho o ke noi ia ana aku e hana pela, alaila o ka mana a pono kaokoa i ae ia mamua ae nei e haawi ia, ua hiki ina e manao ka Aha Kuhina pela e hoolilo koke a ma kekahi manawa e ae paha

i mea ole ma ka hoolaha ana aku pela i ua poe hana aelike nei.

Eia hou no hoi, aole e manao ia ma ka haawi a hoolilo ana i ae ia mamua ae nei ua hiki ole a ua papa ia ke Aupuni Hawaii mai ka ae ana aku e hoomoe a hoopae ana ma kona mau kai a maluna o kekahi o kona mau kapakai i kekahi uwea telegalapa moana a mau uwea telegalapa moana paha, iloko o na makahiki ekolu i olelo mua ia ae nei, i hana ia a i hoomoe ia, a i ole ia, i makemake ia e hana a hoomoe a hoopae ia paha ma na kapakai o Hawaii e kekahi a mamuli paha o kekahi Aupuni e.

PAUKU 3. Ua hiki no e hoakaka hou ia ma ua aelike nei no ka uku ana o ke Aupuni Hawaii i ua poe hana aelike nei i kokua makahiki i oi ole mamua o Iwakalua Tausani Dala, ma ke kala ku i ke kanawai o ke Aupuni Hawaii, no kekahi manawa aole i oi aku mamua o umikumamalima makahiki mai ka manawa o ka hoomaka ana o ka holo ana o na olelo maluna o ua uwea telegalapa nei mawaena o ke kulanakauhale o Honolulu a me kekahi wahi ma ka aina puni ole o Amerika Akau. Ke hana ia nae ia holopono ana o na olelo maluna o ua uwea telegalapa nei mamua ae o ka la mua o Ianuari, 1891.

PAUKU 4. O ka haawi ana i na pono a me na pomaikai, a me ka hookaa ana i kekahi haawina kokua i ae ia mamua ae nei aia no ia mamuli o na ae a hoopaa ana o ua poe hana aelike nei i hoakaka ia maloko o ka aelike, oia hoi keia:

1. Iloko o ka manawa mahope iho o ka holo pono ana o na olelo ma ua uwea telegalapa nei mawaena o Honolulu a me ka aina puni ole o Amerika Akau i uku ia ai ka haawina kokua e ke Kuhina Waiwai e like me ka mea i

hoakaka mua ia ae nei, e lawe ia a hooholo ia aku na olelo o ke Aupuni Hawaii a pela pu no hoi me na olelo i hoouna ia mai no ke Aupuni Hawaii me ka uku ole maluna o ua uwea telegalapa nei. Eia nae, ina e oi aku ka nui o na lilo o ka lawe ana, hooholo ana a me kà haawi ana aku o ia mau olelo mamua o ka hapalua o ka mea i uku ia no ka hooholo ana i na olelo mau o na nupepa ma ka hoohalike ana maluna o ua uwea telegalapa nei i ka haawina kokua i uku ia a i ae ia aku paha e like me ka mea i ae ia mamua ae nei no kekahi makahiki, alaila o ka mea i oi ae ka mea e uku ia e ke Kuhina Waiwai i olelo ia i ka poe hana aelike i olelo ia.

2. Aole e hana a ae ia e hana ia kekahi ae a hoohui ana paha a aelike e ae paha me kekahi mea, hui, a hui i hoohui ia a hui o kekahi ano e ae paha na lakou i keia wa a ma keia hope aku paha e hoohana i kekahi uwea a mau uwea telegalapa maloko o ka Moana Iniana a Moana Pakipika paha a hiki a mai na Panalaau Auseteralia o Beritania Nui a hiki i ke Aupuni Hawaii a mai ke Aupuni Hawaii aku paha me ka manao ma ia hana, a hui, a hoohui ana, a aelike ana paha e hoopii a hoomahuahua ae i ka uku no ka hooholo ana i na olelo ma ke telegalapa mai ke Aupuni Hawaii a me na olelo i hoouna ia mai i ke Aupuni Hawaii maluna o kekahi uwea telegalapa e hoomoe ia ana a i hana ia a hiki i ko Hawaii Paeaina a i ole ia mai ko Hawaii Paeaina aku paha e ua poe hana aelike nei i olelo ia.

3. O na uku no ka hooholo ana i na olelo i ko Hawaii Paeaina a mai ko Hawaii Paeaina aku ma kekahi uwea telegalapa i hoomoe ia a i hana ia paha e ua poe hana aelike nei i olelo ia, aole no e oi ae mamua o na mea i hoakaka ia mahope iho nei, oia hoi keia:

4. No na olelo a pau mawaho ae o na olelo o ke Aupuni Hawaii a me na olelo nupepa mai kekahi aoao a i kekahi aoao mawaena o kahi i hoohui ia ai ia uwea me ka Oihana Telegalapa o Amerika a me Honolulu, aole e oi aku mamua o kanaha pa-keneta o na uku e auhau ia no na olelo ano like maluna o ua uwea telegalapa nei mai kekahi aoao a i kekahi aoao mawaena o ia wahi hoohui ma Amerika, a me kekahi wahi ma Nu Kilani, a i ole ia ma Auseteralia paha.

5. No na olelo ano like mai kekahi aoao a i kekahi aoao mai Honolulu a me kahi hoohui, a mau wahi hoohui paha o ia uwea telegalapa me ka Oihana Telegalapa o Nu Kilani, a i ole ia me ko Auseteralia aole e oi aku ka uku e auhau ia mamua o kanaono pa-keneta o na uku e auhau ia no na olelo ano like mai kekahi aoao a i kekahi aoao mawaena o ia wahi hoohui ma Nu Kilani a i ole ia o Auseteralia a me kahi hoohui ma Amerika.

6. No na uku no na olelo o ke ano mau a mau mea hou i hoouna ia mai i kekahi nupepa a keena hoolaha mea hou o ke Aupuni Hawaii (i kapa mau ia he olelo mau no na nupepa) aole no e oi aku mamua o ka hapalua o ka uku e auhau ia no na olelo e ae, koe na olelo i hoouna ia mai i ke Aupuni Hawaii, a mai ke Aupuni aku paha a i kekahi Luna o ia Aupuni ma ke ano o kana oihana.

7. E hooholo ia no na olelo e ae a pau mawaho ae o na olelo o ke Aupuni Hawaii me na olelo mau a na nupepa no ka uku like ma ke ano hookahi.

8. Aole e auhau ia kekahi olelo i hooholo ia maluna o ia uwea telegalapa, mai kekahi aoao a i kekahi aoao mawaena o ko Hawaii Paeaina a me kekahi awa a wahi ma na aina e i kekahi uku i oi ae mamua o ka mea e auhau

ia no kekahi olelo ano like i hoouna ia mai kekahi wahi i like a oi paha ka mamao mai Honolulu aku.

PAUKU 5. E hoomaopopo hou no hoi ua olelo aelike nei ma ke ano oia kekahi o na kumu i ae ia ai na pono a me na pomaikai a me ka haawina kokua i ae ia maloko nei, he ae a hoohiki ana ma ka aoao o ka poe hana aelike e hoolako a maloko o eono mahina mahope iho o ka paa ana o ka uwea telegalapa i olelo ia, a me ka holo pono ana o na olelo maluna o ia uwea me kekahi awa a wahi paha ma Amerika, a i ole ia me Auseteralia, ma ko lakou mau lilo ponoi, e hoomoe a hana i uwea a mau uwea telegalapa paha e hoohui i na Mokupuni o ko Hawaii Paeaina, mai Hawaii a hiki aku i Kauai, e like me keia, penei: mai Hawaii a hiki i Maui, mai Maui a hiki i Oahu, me ka pae ae o ka uwea ma Molokai, a mai Oahu a hiki i Kauai.

PAUKU 6. E hoopae ia ua uwea telegalapa nei mawaena o na Mokupuni ma ke ano kupono, a ma na wahi i hoakaka ia e ka Aha Kuhina, a i ka manawa e hoomoe ia ai a hana ia a hoopae ia, e haawi ia i ke Kuhina Kalaiaina no ka hana o ke Aupuni Hawaii no ke kumukuai i oi ole aku mamua o ke kumu lilo maoli o ia uwea a mau uwea telegalapa i ka wa i kau ia ai maluna o ka moku ma kahi i hana ia ai.

PAUKU 7. E hiki no i ua poe hana aelike nei e hoohana, no ka uku i oi ole aku mamua o na uku mau o ia mau uwea telegalapa mawaena o na Mokupuni, me na uwea e ae e hoohui ana ia mau uwea no ka hooholo ana i na olelo mai kekahi aoao a i kekahi aoao mawaena o Honolulu, a me kahi a mau wahi paha i hoopae ia ai o ka lakou uwea a mau uwea telegalapa me na aina e.

PAUKU 8. Ma ka hana ia ana a me ka haawi ana ma

ka lima o ke Kuhina Kalaiaina, o ia uwea a mau uwea telegalapa mawaena o na Mokupuni e like me ka mea i hoomaopopo ia ma na Pauku 5 a me 6 o keia Kanawai, a me ka holo pono ana o na olelo maluna o ia uwea, e loaa no ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku aku i ua poe hana aelike nei i olelo ia i ke kumu lilo o ia mea i hoomaopopo ia e like me ka mea i hoakaka ia ma ka Pauku 6 o keia Kanawai.

Aponoia i keia la 16 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. Thurston,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXVIII.

HE KANAWAI

E Hooponopono ai i ka hele ana mai o na Eemoku Pake.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

Pauku 1. Ma keia Kanawai o ka huaolelo Pake ua pili ia i kela a me keia mea i hanau ia mai na makua Pake mai, a me kela a me keia kanaka o Kina ma ka hanau ana, a o kekahi aina malalo aku o Kina, a o kekahi Mokupuni ma na kai o Kina i hanau ia mai na makua Pake mai.

Pauku 2. Mai ka la 1 o Malaki M. H. 1888 aku, aole e ae ia kekahi moku mai na awa mawaho o ko Hawaii Pae Aina e hoolele mai i na Pake ma kekahi awa ku moku o keia Aupuni ina aole i loaa i ua mau Pake nei na pala-

pala ae e komo mai iloko o keia Aupuni i haawi ia, kakau inoa ia, a Sila ia e ke Kuhina o ko na Aina E, o ke Aupuni Hawaii, malalo a mamuli hoi o na Rula i hoomakaukau a hoolaha ia e ia me ka ae mai o ka Aha Kuhina. Koe ma ke ano wale no i hoakaka ia mahopo ae nei, a koe na Pake a pau i ae ia e komo iloko o keia Aupuni mamua aku nei e like me na mea i ike ia ma na buke ma ke keena o ke Kuhina o ko na Aina E.

PAUKU 3. Ina e hoopae mai a hoao paha e hoopae mai kekahi kapena o kekahi moku i na Pake me ka loaa ole o ia palapala ae i olelo mua ia, e kau ia maluna ona, ina e ku ka hewa iaia, ka hoopai he Elua Haneri Dala no kela a me keia Pake i hoopae ia a i hoao ia e hoopae paha ma ke ano i ae ole ia e ke Kanawai, a oia ohua i hoopae ia a i hoao ia e hoopae mai, e kau ia maluna ona, ke ku ka hewa iaia, ka hoopai he Kanalima Dala, a e kauoha ia ke kapena oia moku e hooili hou i na Pake i hoopae ia mai ma ke ano kue i ke Kanawai maluna o kona moku, a ina i hana ole a hoole paha oia i ka hana ana pela mahope iho o ka hoolaha ana aku o ke Kuhina o ko na Aina E ia ia e hana pela, e kau ia maluna ona, ke ku ka hewa ia ia, ka hoopai he Elua Haneri Dala, a i ole ia, e hoopaahao no kekahi manawa aole e oi ae mamua o kanakolu la.

PAUKU 4. O kela a me keia mea i lawe mai me ka ike no i kana mea i hana ai a i kokua ma ka lawe ana mai iloko o keia Aupuni i kekahi Pake i loaa ole ia ia ka mana ma ke Kanawai e komo iloko o keia Aupuni, e kau ia maluna ona ke ku ka hewa ia ia, ka hoopai he Elua Haneri Dala no kela a me keia Pake i lawe ia mai ma ke ano kue i ke Kanawai a i ole ia e hoopaahao ia no kekahi manawa aole e oi aku mamua o kanakolu la.

PAUKU 5. E haawi aku no ke Kuhina o ko na Aina E malalo o na Rula i olelo mua ia i na palapala ae e komo iloko o keia Aupuni i na Pake e like me keia mahope iho nei:

1. I kekahi Pake e noho ana iloko o keia Aupuni i ka manawa i hooholo ia ai keia kanawai, a me ka poe e lilo ana i poe noho mamuli o na olelo o keia Kanawai, ina nae ua noho ia poe iloko o keia Aupuni no elua makahiki, a ina ua ike ia ma ke ano maopopo i ua Kuhina nei, o ka mea noi i olelo ia aole oia he aeahaukae he lawehala, he mea makilo mau, he mea puhi opiuma mau, a he mea e lilo aku ana i mea hookaumaha i ke Aupuni.

2. I na Pake i oi ole aku ka nui mamua o ekolu haneri iloko o ka hapaha makahiki hookahi a ke Kuhina i olelo ia, me ka ae pu ana o ka Aha Kuhina ma ke noi ana mai o ka Papa Eemoku, i manao ai he mea pono a pomaikai no na oihana hana lima a mahiai o ke Aupuni e hookomo mai.

3. I na kauwa hana ma na hale i hele pu mai me ko lakou mau haku, aole nae ia mau haku he mau Pake.

4. I na poe-e ae e makemake ana e noho no ka manawa pokole iloko o keia Aupuni ma ke ano he poe makaikai, a he poe kalepa paha he mau kuleana ko lakou iloko o kekahi oihana kalepa iloko o keia Aupuni, ke oi ole aku nae ia noho ana mamua o eono mahina, a ina e haawi aku ua mea nei i ae ia e komo i palapala hoopaa i ke Kuhina i olelo ia no na dala he $500 poho i hoomaopopo ia, e hoakaka ana e haalele no oia i keia Aupuni iloko o eono mahina, a ina e loaa aku oia iloko o keia Aupuni mahope iho o ka pau ana o na mahina eono, e manao ia ua pili ia ia ka hewa mikamina a e kau ia ma-

luna ona ka hoopai, ke ku ka hewa ia ia no ia mea, e hoopaahao ia ma ka hana oolea no kekahi manawa aole i oi ae mamua o eono mahina, a no kela a me keia palapala ae i haawi ia malalo o keia pauku e uku ia ke Kuhina o ko na Aina E i elima dala.

PAUKU 6. E haawi ia na palapala ae e komo iloko o keia Aupuni e ke Kuhina o ko na Aina E, ko ka Moi Kanikelanui ma Hong Kong a me Kapalakiko a me ko ka Moi Agena Kalepa ma Shanghae i kekahi wahine Pake ano maikai, a i na wahine o na Pake e noho ana iloko o ke Aupuni, a i na keiki Pake malalo o 14 makahiki no lakou na makua e noho ana iloko o keia Aupuni, a i hele pu mai me ko lakou mau makua paha, a no na ohana i hele mai ma ke ano he mau makua me na keiki e like me ka mea i olelo mua ia, aole e koi ia kekahi uku.

PAUKU 7. Ua hiki no hoi i ke Kuhina o ko na Aina E e haawi, ke manao oia he pono me ka uku ole, i mau palapala ae e komo iloko o keia Aupuni me ka uku ole i na kumu ao a me na Kahunapule o kela a me keia hoomana Karistiano i hoike pono ia mai ma ia ano.

PAUKU 8. Aole e pili keia Kanawai i na Luna Aupuni o ke Aupuni o Kina a Aupuni e ae paha e hele ana mamuli o ka hana o ia Aupuni, e lawe ia kona palapala hookohu no ia hana ua like me ka palapala ae i hoakaka ia ma keia Kanawai e hookuu ia lakou, a me ko lakou mau kauwa pili kino a me na kauwa hana ma ka hale mai, na mea i olelo ia ma keia Kanawai e pili ana i na Pake e ae.

PAUKU 9. O na palapala ae i haawi ia malalo o na olelo o keia Kanawai, he pili i ka mea i haawi ia ai wale no, a aole e hiki ke haawiia ia hai, a ina e haawi ia a hoao ia paha e haawi ia hai, e manao ia no ua hoopauia ia palapala ae, a ua lilo i mea ole, a o ka mea nana i haawi aku

ia hai, a i hoao paha e haawi aku ia hai, a me ka mea e kokua ana a paipai ana iaia, ma ia hana ana, e hoopai ia oia, ke ku ka hewa iaia, e uku Elua Haneri Dala, a i ole ia e hoopaahao ia no kekahi manawa i oi ole aku mamua o eono mahina ma ka hana oolea.

PAUKU 10. E haawi ia na palapala ae i hoopuka ia malalo o keia Kanawai e ka mea iaia kahi i paa ai i kona komo ana iloko o keia Aupuni i ka Luna Dute Nui a Luna Dute e ae paha, a nana e haawi i ke Kuhina o ko na Aina E no ka hooiaio ana. He mana ko ka Luna Dute Nui a Luna Dute e ae paha, e hoopaa i kekahi mea i ike ia a i hoohuoi kupono ia ua kue i kekahi olelo o keia Kanawai, a e paa iaia a hiki i ka manawa e loaa ai he palapala hopu nona.

PAUKU 11. E hoolohe ia no na hihia a pau malalo o keia Kanawai, a e hoihoi ia mai no na hoopai a pau, koe na mea i hoakaka ia ma ka Pauku 5, imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha, malalo nae o ka mana e hoopii hou ae.

PAUKU 12. O na dala a pau i loaa i ke Kuhina o ko na Aina E malalo o keia Kanawai i kela a me keia manawa, mahope iho o ka hooia pono ia ana a me ka uku ana i na lilo kupono no ka hooko ana i ka olelo o keia Kanawai e hoihoi ia aku no i ka Waihona ma na loaa o ka "Waihona Eemoku Pake."

PAUKU 13. O ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hooponopono ai i ka Hoopae ana i na Ohua e hiki mai ana ma na Awa Ku Moku o keia Aupuni," i aponoia ma ka la 1 o Augate, 1878, oia no ka Mokuna 20 o na Kanawai o ke Kau o 1878, a me na Kanawai a pau a me na hapa Kanawai e kue ana i na mea i hoakaka ia ma keia Kanawai a me na Rula a pau e hooponopono ana i na eemoku

Pake i hoopuka mua ia e ke Kuhina o ko na Aina E mamuli o ka mana i haawiia iaia e kekahi olelo hooholo a ka Moi iloko o kona Aha Kuhina i hooholo ia ma ka la 13 o Iulai, 1883, a me na hoololi i hana ia no ia olelo hooholo, ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 14. E lilo keia i Kanawai ma ka la 1 o Maraki, M. H. 1888.

Aponoia i keia la 20 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXIX.

HE KANAWAI

E HOOPAU LOA AI I KA OIHANA KIAAINA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. O ka Oihana Kiaaina o kekahi mau Mokupuni a mau Mokupuni paha iloko o keia Aupuni, ma keia ua hoopau loa ia.

PAUKU 2. O na Kanawai a me na hapa Kanawai a pau e kue ana i keia Kanawai, e hoopau ia, a ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai ka la 31 aku o Dekemaba, M. H. 1887.

Ke hoike aku nei au ua hooholo ia ka Bila Kanawai mamua ae nei ma ka heluhelu ekolu ana imua o ka Ahaolelo

o ke Aupuni Hawaii, ma ka la Akahi o Dekemaba, 1887; a ua waiho ia aku imua o ke Alii ka Moi ma o ka Aha Kuhina la, ma ka la elima o Dekemaba, 1887, a ma ka la eiwa o Dekemaba, 1887, ua hoihoi ia mai ua kanawai nei i ka Ahaolelo e ka Moi me ke kakau inoa ole ia, me kekahi palapala e hoakaka ana i kekahi mau kumu o kona ae ole ana e kakau inoa i ua kanawai nei, a ua ike ia aole i kakau pu ia ua palapala nei e kekahi Kuhina, a oia hana a ka Moi, ma kona hoihoi ana mai i ua kanawai nei, ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, a mahope o ia wa ua hooholo ka Ahaolelo i kekahi olelo hooholo e hoakaka ana o ia hana ana a ka Moi, oiai aole i kakau inoa ia e kekahi Kuhina, a ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, aole e hiki ke manao ia, he hoole ana ia i ka apono ana i ka Bila Kanawai e like me ka manao o ka Pauku 48 o ke Kumukanawai a oia mea i hooholo ia e ka Ahaolelo ua hoike ia aku i ka Moi, a ke hoike hou aku nei au ua hala he umi a oi ae la, (koe na la pule) mai ka manawa i waiho ia aku ai ua Bila Kanawai nei imua o ka Moi, a aole i hoihoi ia mai ua Bila Kanawai nei (koe ma ke ano i olelo mua ia) i ka Ahaolelo, a aole i hoopanee ka Ahaolelo mamua o ka pau ana o na la he umi i oleloia.

Kakau ia Honolulu, Dekemaka 28, 1887.

WILLIAM R. CASTLE,
Peresidena o ka Ahaolelo.

Hoike, J. ALFRED MAGOON,
Kakauolelo o ka Ahaolelo.

MOKUNA XXX.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO AI NO KA HOONOHO ANA I KOMISINA NANA E HOOMAOPOPO A HOIKE AE IMUA O KE KAU O MEI, M. H. 1888, O KA AHAOLELO NO KA HIKI A ME KA NUI O KA LILO O KA LAWE ANA I KA WAI MAI KE KUAHIWI E WAIHO ANA MAWAENA O KUKUIHAELE A ME KE KULANAKAUHALE O KOHALA, MOKUPUNI O HAWAII, NO NA HANA MA NA WILIKO A ME NA HANA E AE MA KA APANA O HAMAKUA, A E HOOMAOPOPO NO NA LILO O IA KOMISINA.

NO KA MEA, i keia wa ke kahe wale aku nei ka wai a nui wale mai na kuahiwi mawaena o na Kulanakauhale o Kukuihaele a me Kohala, Mokupuni o Hawaii:

A NO KA MEA HOI, o ka Apana o Hamakua e pili mai ana ua nele i na kahawai waikahe, a i kekahi manawa ua pilikia maoli no i ka wai ole, aole no na hana wale no e pili ana i na wiliko, aka, no ka pono o ka noho ana a me ka hoolako ana i na holoholona kekahi:

A NO KA MEA, ua manao kekahi poe he nui he mea hiki me ka hoolilo nui loa ole ana o ke dala e lawe i ka wai e kahe wale aku nei i keia wa i olelo mua ia ae nei, a o kekahi hapa paha o ia wai maloko o ka Apana o Hamakua, a i ole ia, ma kekahi mau wahi ma ia apana, a ma ia hana ana e hooholomua a hoala hou ae i na hana ma ia apana; nolaila,

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Na ke Kuhina Kalaiaina no iloko o ka manawa kupono mahope iho o ka hooholoia ana o keia

Kanawai e hoonoho aku i Komisina he elima ka nui o na hoa, i hookahi o lakou i mea e noho ana ma Kohala, Hawaii, hookahi he mea noho ma ke Awawa o Waipio, a i ole ia he waiwai kona malaila, elua e koho ia mai ka Apana mai o Hamakua, a i hookahi i enekinia kivila makaukau, e hana ua Komisina la, koe ka enekinia, me ka uku ole, a o ka enekinia kivila i olelo ia e uku ia oia i ka mea i ike ia he kupono.

PAUKU 2. Na ua Komisina la e nana a hoomaopopo a hoike ae imua o ke Kuhina Kalaiaina mamua iho o ka mahina o Mei, M. H. 1888.

1. Ka nui i hoomaopopo ia, kahi a me ke kiekie o ua wai kahe wale nei a me kahi e kahe aku nei.

2. Ina he mea hiki e lawe ia ua wai nei i olelo ia, a o kekahi hapa paha, ma na auwai a ma ke ano e ae paha, maloko o ka Apana o Hamakua i olelo ia, a ina ua hiki e hana ia kahi i manao ia ai e hana a mau wahi paha e lawe aku ai i ua wai nei i olelo ia me ka waiho pu ae i hoike moakaka i hoonohonoho pakahi ia na lilo o kela a me keia ano o ia hana.

3. Na mea e ae e pili ana i kupono i pili i na hana i manao ia ma keia Kanawai.

PAUKU 3. Ma keia ua haawi ia i ua Komisina nei ka mana e kauoha e hana ia na ana ia ana a me na kii, a e hana no i na mea a pau a e hoolilo aku i na dala i kupono i mea e loaa ai ia lakou na ike maopopo i hilinai ia e pili ana i na mea e nana ia ana e lakou, o ia mau hoolilo ana nae i hui ia me ka uku o ka enekinia kivila i olelo ia aole e oi aku mamua o Elua Tausani Elima Haneri Dala.

PAUKU 4. Na ka Luna Nui o na Hana Hou ma ka aoao o ke Aupuni e nana a hooiaio i na hoonohonoho ana a me ka hoike a ke Komisina i olelo ia, a hana i hoike e

pili ana no ia mea a waiho aku i ke Kuhina Kalaiaina, a nana hoi e waiho aku ia mea me ka hoike a ke Komisina imua o ka Ahaolelo ma ke Kau o Mei, M. H. 1888.

Apono ia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXXI.

HE KANAWAI

E PILI ANA I KA OIHANA KOA O KE AUPUNI.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina.

PAUKU 1. O na pualikoa pualu i ike ia ma ka inoa o ka Honolulu Rifles, King's Own, Queen's Own, Prince's Own a me Leleiohoku Guards, ma keia ke hoolilo ia nei ma ke ano ua ku i ke Kanawai, a ke apono ia nei ko lakou hoomau ia ana aku ma ke Kanawai malalo nae o na mea i hoakaka ia ma keia Kanawai.

PAUKU 2. Mawaho ae o na pualikoa pualu i olelo mua ia ae nei, ua ku no i ke Kanawai i ke Aupuni Hawaii e kepa a malama i pualikoa mau me ka uku ia, i oi ole ae ka nui mamua o kanaonokumamalima kanaka o na kulana a pau i hui ia me na Lunakoa i hookohu ia. E hoonoho ia i Kapena a me elua Lutanela aole e oi ae ma ia puali i olelo ia, e hookohu ia lakou e ka Moi, a o ia mau hookohu e kakauinoa pu ia e ke Kuhina Kalaiaina.

Aka, aole e lilo kekahi mea maloko nei i mea e hiki ole ai i ka Moi ke hookohu i ka poe ana i manao ai he pono, e hana me ka uku ole, ma ke ano he mau ukali nona me na kulana hoohanohano ana e haawi aku ai.

PAUKU 3. O na kanaka a pau i hoopaa ia e hana ma ka Pualikoa Mau i olelo ia ma ka Pauku 2 e hoohiki a kakauinoa lakou i kekahi olelo hoohiki imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha e like me keia mahope iho nei:

Owau o.....ke hoohiki nei au e hana au ma ke ano he koa no ka manawa he..... makahiki, ina pela ka loihi e makemake ai ke Aupuni Hawaii ia'u e hana pono a pololei au a kupaa me ka oiaio mahope o ka Moi a me kona mau Hooilina a Hope, a e kokua no au mamuli o ke Kumukanawai o ko Hawaii Pae Aina.

Pela ke Akua e kokua mai ai ia'u.

(Inoa).....

Ua kakauinoa a hoohiki o.....ka mea nona ka inoa maluna ae, i ka olelo hoohiki maluna ae i keia la.....o....., M. H. 18....

Imua o'u.....

PAUKU 4. O kela mea keia mea i hoohiki pono ia e like me ka mea i olelo mua ia, a ua haalele mai ka Pualikoa aku i olelo ia, ina e ku ka hewa iaia imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha, e hoopaahao ia oia ma ka hana oolea no kekahi manawa i oi ole aku mamua o umikumamalua mahina.

PAUKU 5. E noho no na pualikoa a pau i olelo mua ia ae nei maluna (malalo aku nae o na kauoha maluna mai ka Moi mai a me na olelo o ka Pauku 7 o keia Kanawai)

o na kauoha a hooponopono ana a kekahi lunakoa me ke kulana he Brigadier-General. A e loaa iaia ka uku no kana hana he hookahi haneri me kanalima dala no ka mahina.

PAUKU 6. Ua hiki i ka Brigadier-General e koho a hookohu i mau ukali nona i ka poe ana i manao ai he pono e hana me ka uku ole me na kulana hoohanohano ana i manao ai he pono.

PAUKU 7. O na pualikoa a pau o ke Aupuni a me na waiwai a pau o ka lehulehu i lawelawe ia no ia mau pualikoa, a e pili ana paha me lakou a me ka hoolilo ana aku o na dala a pau i hookaawale ia ma ke Kanawai no na hana pili i ka oihana koa malalo no ia o ka mana a hooponopono ana a ke Kuhina Kalaiaina, a e loaa iaia ka mana me ka ae mai o ka Aha Kuhina e hookohu a hoopau paha i ka Brigadier-General i olelo mua ia a e hoopau paha a i kekahi lunakoa o ka puali kumau paha; e hoemi a hoopau loa paha i na pualikoa pualu a o kekahi hapa paha a e hana a hooholo i mau rula i kue ole me kekahi Kanawai e mana nei i keia wa no ka hoonohonoho ana, hooponopono ana, a hoomalu pono ana i na pualikoa pualu.

PAUKU 8. Aole e lilo kekahi mea iloko o keia Kanawai i mea e manao ia ai ua hoopau ia kekahi Kumukanawai a me na rula i hooholo ia mamua aku nei e kekahi o na puali i hoike ia maloko o keia Kanawai ina aole i kue i kekahi Kanawai e mana nei i keia wa.

PAUKU 9. E uku ia na lilo a pau i ae ia ma keia Kanawai ma ke kauoha o ke Kuhina Kalaiaina mailoko ae o na dala i kupono maloko o na haawina no na koa kiai o ka Moi a kokua paha i na Pualikoa Pualu a me ke kuai ana i na lako kaua, a pela aku, no na pualikoa o ke

Aupuni i ike ia maloko o ka Bila Haawina o ka la 14 o Okatoba, 1886.

PAUKU 10. E lilo keia i Kanawai mai kona la i apono ia'i, a ma ia manawa o na Kanawai a me na hapa Kanawai malalo iho a me na Kanawai e ae a pau e kue ana i keia e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei, oia hoi keia:

O kela wahi o ka Pauku 21 o ke Kanawai mua o Kamehameha III. e hoonohonoho i na hana i haawi ia i na Kuhina o ko Hawaii Paeaina e pili ana i na hana a na Kiaaina e pili ana i na koa ma na Mokupuni a me na lako kaua.

Na Pauku 3, 4, 5, 6 a me 7 Haawina V. Mokuna IV., hapamua o ke Kanawai Hoonohonoho i na hana i haawi ia i na Kuhina o ko Hawaii Paeaina.

Na Pauku 3 a me 4, mahele 6 o ia Kanawai no.

Pauku 4 o ka Mokuna II. mahele elua o ia Kanawai e pili ana i ke Kuhina Kaua me na manuwa.

Mokuna XXII. o na Kanawai o 1886 i kapaia "He Kanawai e kukulu a e hooponopono ai i ka Oihana Koa o ke Aupuni."

Ke hoike aku nei au ua hooholo ia ka Bila Kanawai mamua ae nei ma ka heluhelu ekolu ana imua o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka la eiwa o Dekemaba, 1887, a ua waiho ia aku imua o ke Alii ka Moi ma o ka Aha Kuhina la ma ka la umikumamaha o Dekemaba, 1887, a ma ka la umikumamaiwa o Dekemaba, 1887, ua hoihoi ia mai ua Kanawai nei i ka Ahaolelo e ka Moi me ke kakauinoa ole ia, me kekahi palapala e hoakaka ana i kekahi mau kumu o kona ae ole ana e kakauinoa i ua Kanawai nei, a ua ike ia aole i kakau pu ia ua palapala

nei e kekahi Kuhina, a o ia hana a ka Moi ma kona hoihoi ana mai i ua Kanawai nei ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina; a mahope o ia wa ua hooholo ka Ahaolelo i kekahi olelo hooholo e hoakaka ana o ia hana ana a ka Moi, oiai aole i kakauinoa ia e kekahi Kuhina, a ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, aole e hiki ke manao ia he hoole ana ia i ka apono ana i ka Bila Kanawai e like me ka manao o ka Pauku 48 o ke Kumukanawai, a o ia mea i hooholoia e ka Ahaolelo ua hoike ia aku i ka Moi; a ke hoike hou aku nei au ua hala he umi a oi ae la (koe na la pule) mai ka manawa i waiho ia aku ai ua Bila Kanawai nei imua o ka Moi, a aole i hoihoi ia mai ua Bila Kanawai nei (koe ma ke ano i olelo mua ia) i ka Ahaolelo, a aole i hoopanee ka Ahaolelo mamua o ka pau ana o na la he umi i olelo ia.

Kakau ia Honolulu, Dekemaba 28, 1887.

WILLIAM R. CASTLE,
Peresidena o ka Ahaolelo.

Hoike, J. ALFRED MAGOON,
Kakauolelo o ka Ahaolelo.

MOKUNA XXXII.

HE KANAWAI

E HOOPONOPONO ANA NO KA HOOKO ANA AKU I KEKAHI MAU HANA I LAWELAWE IA MAMUA AKU NEI E NA KIAAINA O KELA A ME KEIA MOKUPUNI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Na ka Makai Kiekie o ke Aupuni maloko

iho o ka Mokupuni o Oahu, a na na Luna Makai o kela a me keia Mokupuni mawaho ae o Oahu, e hooko ma keia hope aku maloko iho o ko lakou mau mana hooponopono oihana, i na hana i hoakaka ia mahope aku nei, a na Kiaaina o kela a me keia Mokupuni i lawelawe ai a i hooko ai mamua aku nei; oia hoi keia: ma na mea e pili ana:

1. I ka hoohiki ana aku i kekahi poe, a me ka hoohiki ana aku i na olelo hoohiki i kakau ia.

2. Ka hookaawale ana, kukulu ana, a hoonoho ana i na Pa Aupuni, a me ka hoookohu a me ka hoopau ana i na Luna Pa Aupuni, a me ka hopu ana a hoopaa ana i na holoholona hele hewa.

3. Ka hooiaio ana a me ke kakau kope ana i na mea kuni, a me na hoakaka haokuni a me na hoailona.

4. Ka paa ana, ka malama ana, a me ka hoolilo ana aku i na moku ili, a me na waiwai ili.

5. Ka hoopaa kepa ana, a me ka hookuu ana i na luina moku.

6. Ka hooiaio ana i na mea kaupaona a me na mea ana.

Pauku 2. I mea e holo pono ai na lawelawe ana a ka Makai Nui, a me na Luna Makai i ka lakou hana i hoakaka ia ae la ma ka pauku mamua ae, alaila, o na pono a pau, a, me na kuleana a pau, a me na uku koina, o ka wa mamua, i loaa mai loko mai o ia mau hana, i lilo i na Kiaaina, a me na bona hoopaa a pau i hoopaa ia i ua mau Kiaaina nei, a i kekahi paha o lakou, no na mea e pili ana i kekahi o ua mau hana nei i olelo ia mamua, e lilo ma keia hope aku, me na loaa i puka mai, a e hoopaa ia ua mau bona nei, i ka Makai Nui i olelo ia, a me na Luna

Makai, maloko iho o ko lakou mau mana hooponopono oihana pakahi. O na buke moolelo a pau i malama ia e na Kiaaina e hoihoi ia aku e lakou mamua ae o ka la 1 o Ianuari, 1888, i na luna i hoakaka ia ma keia Kanawai, e hana i na hana i hooko ia e na Kiaaina mamua aku nei.

PAUKU 3. Na ke Kuhina Waiwai, ma keia hope aku, e hooko a e hana i na hana a pau o ka wa mamua, a ke Kanawai i hooili ai maluna o na Kiaaina o kela a me keia Mokupuni, e pili ana i ka hookohu ana a me ka hooponopono ana i na Luna Auhau, a me na hana e ae a pau e pili ana ia poe, e like me ia i hoakaka ia ma na Pauku 54, 56, 62, 63, 64 a me ka 65 o ka Mokuna XLIII o na Kanawai o ke Kau Ahaolelo o 1882, a me na Pauku 55 a me 61 o ka Mokuna i olelo ia e like me ia i hoololi ia ai e ka Mokuna XXXVII o na Kanawai o ke Kau o 1886, a o na bona a pau a me na palapala hoopaa e ae, a me na pono a me na kuleana a pau o ka wa mamua i lilo aku a e loaa ana i kekahi o na Kiaaina mamuli o kekahi o na pauku i hoakaka ia ae la mamua, e lilo aku no ia, a e loaa ma keia hope aku no ke Kuhina Waiwai. Aka nae, na na Luna Makai o kela a me keia Mokupuni mawaho ae o Oahu e lawe mai, mai kela a me keia Luna Helu, a e haawi aku, i kela a me keia Luna Auhau maloko iho o ko lakou mana hooponopono oihana, i ka lakou mau papa inoa Auhau pakahi.

PAUKU 4. O ka mana i loaa mamua aku nei i kela a me keia Kiaaina e hoopaa ai i na keiki oo ole ma na aelike hoopaa hana, e like me ia i hoakaka ia ma ka Pauku 1397 o ke Kanawai Kivila, ke hoolilo ia nei ma keia, na na Lunakanawai o ka Aha Kiekie, a Aha Kaapuni paha, a Aha Kakau e ae paha e noho ana me ke ano hoopono-

pono waiwai hooilina, a e hiki hoi i kekahi o ia mau Aha ke lawelawe ma ia mau hana.

PAUKU 5. O ka hana i haawi ia mamua aku nei i na Kiaaina e pili ana i ka hoomakaukau ana i na papa inoa o na Jure a me ke koho ana i na Jure ma keia ke hoihoi ia nei i ke Kakauolelo o ka Aha Kiekie no ka Mokupuni o Oahu, a i na Kakauolelo o na Aha Kaapuni, ma na apana Aha Kaapuni pakahi.

PAUKU 6. E lilo keia i Kanawai a e mana aku mai ka la ekahi o Ianuari, o ka makahiki hookahi tausani ewalu haneri me kanawalukumamawalu.

Ke hoike aku nei au ua hooholo ia ka Bila Kanawai mamua ae nei ma ka heluhelu ekolu ana imua o ka Ahaolelo, o ke Aupuni Hawaii, ma ka la elua o Dekemaba, 1887, a ua waiho ia aku imua o ke Alii ka Moi ma o ka Aha Kuhina la, ma ka la elima o Dekemaba, 1887, a ma ka la eiwa o Dekemaba, 1887, ua hoihoi ia mai ua kanawai nei i ka Ahaolelo e ka Moi me ke kakau inoa ole ia, me kekahi palapala e hoakaka ana i kekahi mau kumu o kona ae ole ana e kakau inoa i ua kanawai nei, a ua ike ia aole i kakau pu ia ua palapala nei e kekahi Kuhina, a oia hana a ka Moi, ma kona hoihoi ana mai i ua kanawai nei, ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, a mahope o ia wa ua hooholo ka Ahaolelo i kekahi olelo hooholo e hoakaka ana o ia hana ana a ka Moi, oiai aole i kakau inoa ia e kekahi Kuhina, a ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, aole e hiki ke manao ia, he hoole ana ia i ka apono ana i ka Bila Kanawai e like me ka manao o ka Pauku 48 o ke Kumukanawai a oia mea i hooholo ia e ka Ahaolelo ua hoike ia aku i ka Moi, a ke hoike hou aku nei au ua hala he umi a oi ae la, (koe

na la pule) mai ka manawa i waiho ia aku ai ua Bila Kanawai nei imua o ka Moi, a aole i hoihoi ia mai ua Bila Kanawai nei (koe ma ke ano i olelo mua ia) i ka Ahaolelo, a aole i hoopanee ka Ahaolelo mamua o ka pau ana o na la he umi i oleloia.

Kakau ia Honolulu, Dekemaka 28, 1887.

WILLIAM R. CASTLE,
Peresidena o ka Ahaolelo.

Hoike, J. ALFRED MAGOON,
Kakauolelo o ka Ahaolelo.

MOKUNA XXXIII.

HE KANAWAI

E HAAWI AI IA SAM'L G. WILDER A ME KONA MAU HOA HUI I KA PONO E HOOMOE A HOOHANA I OIHANA WAI MA KE KULANAKAUHALE O HILO, MOKUPUNI O HAWAII.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. Ma keia ke haawiia nei ka pono ia Sam'l G. Wilder me kona mau hoa hui a me kona mau waihona, a i ole ia i ka Hui i Hoohui ia i hoala ia e ia a e lakou paha no na hana i hoakaka ia maloko nei, e hana a hoomoe a hoohana no ka manawa he kanalima makahiki mai ka hooholo ia ana o keia Kanawai, i Oihana Wai, mailaila mai e hoolako ia ai na kanaka e noho ana ma ke Kulanakauhale o Hilo, ma ka Mokupuni o Hawaii me ka wai, e lawe ia ka wai mai ke Kahawai mai o Wailuku, mai ke-

kahi wahi makai iho o ka auwai e lawe nei i ka wai mai ia kahawai mai i keia wa, a e lawe ia ka wai a hiki i kekahi wahi kupono e kokoke ana me ke Kahawai o Waiakea, a e lawe ia maloko o na paipu ma kekahi a ma na alanui paha a pau o ke Kulanakauhale i olelo ia, i keia wa a e hana ia aku ana paha ma keia hope aku.

PAUKU 2, I mea e hiki ai ke hana a hooko ia na pono i haawi ia ma ka pauku mua o keia Kanawai, ua ae ia ka poe i haawi ia ia lakou ka pono e eli i na auwaha kupono no ka hoomoe ana i na paipu wai ma na Alanui i olelo ia ma ua Kulanakauhale nei o Hilo i olelo ia, i ike ia i kela a me keia manawa he kupono, eia nae, e hoopiha koke ia na mau auwaha nei mahope o ka hoomoe ia ana o na paipu, a e hana ia na alanui i eli ia a maikai e like me ka manawa mamua iho o ka eli ana, a e hana ia na paipu, hawai a me na ki wai a me na mea e ae a pau i kukulu ia o kela me keia ano i lawelawe ia e pili ana i keia Oihana Wai ma ke ano e keakea a hoopilikia ole ai i ka hele a me ka hoohana ana o ka lehulehu ma na alanui a me na aina maloko a maluna paha o laila i hoomoe a hana ia ai ia mau paipu wai, ha wai, a ki wai, a mea e ae i kukulu ia.

PAUKU 3. Aole no e oi aku na uku e koi ia aku i ka poe e lawe ana i ka wai mai ka Oihana Wai i ae ia ma keia Kanawai mamua o ka mea e hoouku ia nei e ke Aupuni Hawaii, ma ke Kulanakauhale o Honolulu, Mokupuni o Oahu, no na pono wai ano like.

PAUKU 4. Ma keia ua ae ia no ka poe i haawi ia ia lakou ka pono ma keia Kanawai e hoomoe i na paipu me ka uka ole ma kekahi mau aina Aupuni i manao ia he kupono malaila e hoomoe ae ai.

PAUKU 5. Na ka poe i haawi ia ka pono ma keia Ka-

nawai e kukulu malalo o na lilo o ke Aupuni ma kekahi mau wahi i kupono ke kaawale kekahi mai kekahi ma kahi i hoomoe ia ai na paipu wai i ka wa e hoomoe ia ai e like me keia Kanawai, i mau ki wai kupono kahi e loaa mai ai ka wai me ka uku ole i na luna kupono no ke kinai ana i na ahi a me ka hoopulu ana i na alanui.

PAUKU 6. O na eli ana a me na mea e kukulu ia ana a pau e hana ia ana mamuli o keia Kanawai, ma kahi e pili ana i ka pono o ka lehulehu, e hana ia no ma ke ano i kuhikuhi ia e ka Luna Nui o na Hana Hou.

PAUKU 7. E loaa no i ke Aupuni Hawaii i kela a me keia manawa ka mana e kuai me ka poe nona ia Oihana Wai, i ae ia ma keia i na mea a pau a me na pono a me na pomikai a pau i pili i ua Oihana Wai nei i olelo ia. O ke kumukuai e uku ia, oia no ke kumu lilo maoli o na lako a me na mea i lawelawe ia ma ka hana ana a me ka malama ana i ua Oihana Wai nei i olelo ia, a me na lilo hana no ke kukulu ana, hoakea ana, a hana a pakui ana mai i na mea hou i ua Oihana Wai nei i olelo ia, no ka hana ana i na lua wai a me na mea e pili ana, a me ke kumukuai o na pono wai i kau ia e ka ona a mau ona paha o ka Oihana Wai i olelo ia, a me ka hapa kupono o na uku hoolimalima no na pono wai i hookaa piha ia no ka manawa o keia pono a o kekahi hapa paha o ia manawa.

PAUKU 8. E hoolako ia no ka wai mai ua Oihana Wai nei me ka hana ia ma ke ano like o na uku me ka nui i ka poe a pau e makaukau ana e uku no ia mea, malalo o na rula kupono i hooholo ia e na ona o ia Oihana Wai.

PAUKU 9. E waiho aku na ona o ua Oihana Wai nei ma ka la 1 o Iulai o kela a me keia makahiki ma ke kee-

na o ke Kuhina Kalaiaina i hoike piha e hoakaka ana i na dala a pau i loaa mai a i hoolilo ia aku e lakou, no, a e pili ana me ua Oihana Wai nei.

Apono ia i keia la 20 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXXIV.

HE KANAWAI

E HOOPAU LOA AI I NA KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI HOOLE I NA KANAKA MAOLI AOLE E HAALELE WALE I KEIA PAEAINA," I APONOIA MA KA LA 2 O IULAI, 1850; A ME "KE KANAWAI E HOALA HOU ANA I KE KANAWAI I KAPAIA HE KANAWAI HOOLE I NA KANAKA MAOLI AOLE E HAALELE WALE I KEIA PAEAINA, I HOOHOLOIA MA KA LA 2 O IULAI, M. H., 1850," I APONO IA MA KA LA 31 O DEKEMABA, M. H., 1864.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. O na Kanawai i kapa ia "He Kanawai hoole i na kanaka maoli aole e haalele wale i keia Paeaina," i apono ia ma ka la 2 o Iulai, 1850, a me "Ke Kanawai e hoala hou ana i ke Kanawai i kapa ia He Kanawai hoole i na kanaka maoli aole e haalele wale i keia Paeaina, i hooholo ia ma ka la 2 o Iulai, M. H., 1850," i apono ia ma ka la 31 o Dekemaba, M. H. 1864, e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,

Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXXV.

HE KANAWAI

E PILI ANA I KA LAWELAWE ANA I KA OIHANA LAPAAU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. E hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hooponopono ai i ka Papa Ola Hawaii," i apono ia ma ka la ehiku o Okatoba, 1886.

PAUKU 2. E hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei ka Pauku 53 o ke Kanawai Hoopai Karaima e like me ia i hoololi ia ai e ke Kanawai i kapa ia "He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 53 o ka Mokuna 55 o ke Kanawai Hoopai Karaima," i apono ia ma ka la 15 o Sepatemaba, M. H. 1876.

PAUKU 3. O kela a me keia mea e hoao ana e lapaau aku i kekahi ma ka hana ana i na hana hookahuna, uhane noho iluna, anaana, hoopiopio, hoounauna, hoomanamana a me na hana hoopunipuni a wahahee e ae, e hoopai ia

oia ina e ku ka hewa ia ia imua o kekahi Lunakanawai Apana a Hoomalu paha, e uku i kekahi hoopai aole e emi malalo o hookahi haneri dala, aole hoi e oi aku mamua o elua haneri dala, a i ole ia e hoopaahao ia ma ka hana oolea no kekahi manawa aole e oi mamua o eono mahina.

Aponoia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka Moi:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXXVI.

HE KANAWAI

E HOOHOLO AI I HAAWINA HOOMAU NO KA MEA HANOHANO JOHN OWEN DOMINIS.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. E ku no i ke kanawai i ke Kuhina Waiwai mai a mahope aku o ka la 31 o Dekemaba, 1887, e uku aku i ka Mea Hanohano John Owen Dominis, mailoko ae o kekahi dala e waiho ana iloko o ka Waihona i kupono no ia mea, i uku makahiki i Umikumamawalu Haneri Dala. E hookaa ia ua uku makahiki nei i kela a me keia mahina ma ke ano like, a e hoomau ia oiai e ola ana o John Owen Dominis i olelo ia. Eia no nae hoi, aole e uku ia kekahi dala mamuli o keia Kanawai oiai e paa ana o John Owen Dominis i olelo ia i kekahi oihana loaa a pomaikai malalo o ke Aupuni Hawaii.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Ke hoike aku nei au ua hooholo ia ka Bila Kanawai mamua ae nei ma ka heluhelu ekolu ana iloko o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka la ehiku o Dekemaba, 1887, a ua waiho ia aku imua o ke Alii ka Moi ma o ka Aha Kuhina la ma ka la umikumamaha o Dekemaba, 1887, a aole i hoihoi ia i ka Ahaolelo iloko o umi la, (koe na la pule), mahope iho, a aole i hoopanee ia ka Ahaolelo mamua o ka pau ana o na la he umi i olelo ia.

Kakau ia Honolulu, Dekemaba 29, 1887.

WILLIAM R. CASTLE,
Peresidena o ka Ahaolelo.

Hoike, J. ALFRED MAGOON,
Kakauolelo o ka Ahaolelo.

MOKUNA XXXVII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA MOKUNA 44 O NA KANAWAI O KA MAKAHIKI 1886, E PILI ANA I KA MAHELE ANA O NA APANA NO KA OIHANA AUHAU, OIHANA HOONAAUAO, A ME KA OIHANA HOOKOLOKOLO.

E hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Paeaina.

PAUKU 1. E hooloili ia a ma keia ke hooloili ia nei kela hapa o ka Pauku 1 o ka Mokuna 44 o na Kanawai o ka makahiki 1886, e pili ana i ka Mokupuni o Kauai, i apono

ia ma ka la 15 o Okatoba, M. H. 1886, a penei e helu-helu ia ai:

E mahele ia na Mokupuni o Kauai a me Niihau i eono apana, penei:

1. Mai ka Lae o Puanaaiea a hiki i ka Ili o Eleele, a e kapa ia oia ka Apana o Waimea.

2. Mai ka Ili o Eleele a i Mahaulepu, a e komo ana ia mau wahi elua, a e kapa ia oia ka Apana o Koloa.

3. Mai Kipu a hiki i Wailua, e komo pu ana ia mau wahi elua, a e kapa ia oia ka Apana o Lihue.

4. Mai Wailua a hiki i Kealaakaiole, a e kapa ia oia ka Apana o Kawaihau.

5. Mai Kealaakaiole a e komo pu ia wahi a hiki i ka Lae o Puanaaiea, e kapa ia oia ka Apana o Hanalei.

6. Ka Mokupuni o Niihau.

PAUKU 2. O na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia ua hoopau loa ia.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai kona la e apono ia ai.

Apono ia i keia la 8 o Dekemaba, M. H. 1887.

KALAKAUA REX.

Na ka MOI:

L. A. THURSTON,
Kuhina Kalaiaina.

MOKUNA XXXVIII.

HE KANAWAI

E HOOLILO AI I MEA KUE I KE KANAWAI KA HAAWI ANA I NA LAIKINI NO KE KUAI LIILII ANA I NA WAIONA MA KEKAHI APANA O KE AUPUNI HAWAII MAWAHO AKU O HONOLULU, MA KA MOKUPUNI O OAHU.

NO KA MEA, ma ka mea i hoomaopopo ia iloko o na makahiki eha i hala ae nei, ua akaka o na laikini kuai liilii i na waiona ma na apana o keia Aupuni, he mea ia nana i hooulu i na hopena ino, a aole i pale ia aku ke kuai malu ma ke ano kue i ke Kanawai o na waiona; nolaila,

E Hooholoia e ka Moi'a me ka Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina.

PAUKU 1. Aole e ku i ke Kanawai ma keia hope aku ka haawi ana i kekahi laikini, a mau laikini paha no ke kuai liilii ana i na waiona ma kekahi apana o ke Aupuni Hawaii, mawaho ae o ka Apana o Honolulu, ma ka Mokupuni o Oahu.

PAUKU 2. E mau no ka mana o na laikini kuai liilii i na waiona i hoopuka ia mamua aku nei ma na apana o keia Aupuni, mawaho aku o Honolulu, a hiki i ko lakou mau manawa e pau pakahi ai, me ka nana ole i kekahi mea iloko o keia Kanawai e papa ana, aka aole e hoopuka hou ia ua mau laikini nei.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e

apono ia ai, a o na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia, ma keia ke hoopau loa ia nei.

Ke hoike aku nei au ua hooholoia ka Bila Kanawai mamua ae nei ma ka heluhelu ekolu ana imua o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka la ekolu o Dekemaba, 1887, a ua waiho ia aku imua o ka Alii ka Moi ma o ka Aha Kuhina la ma ka la eono o Dekemaba, 1887, a ma ka la umikumamaono o Dekemaba, 1887, ua hoihoi ia mai ua Kanawai nei i ka Ahaolelo e ka Moi me ke kakauinoa ole ia, me kekahi palapala e hoakaka ana ikekahi mau kumu o kona ae ole ana e kakauinoa i ua Kanawai nei, a ua ike ia aole i kakau pu ia ua palapala nei e kekahi Kuhina, a o ia hana a ka Moi ma kona hoihoi ana mai i ua Kanawai nei ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina; a mahope o ia wa ua hooholo ka Ahaolelo i kekahi olelo hooholo e hoakaka ana o ia hana ana a ka Moi, oiai aole i kakauinoa ia e kekahi Kuhina, a ua hana ia me ke kuka a ae ole ana o ka Aha Kuhina, aole e hiki ke manao ia he hoole ana ia i ka apono ana i ka Bila Kanawai e like me ka manao o ka Pauku 48 o ke Kumukanawai, a o ia mea i hooholoia e ka Ahaolelo ua hoike ia aku i ka Moi; a ke hoike hou aku nei au ua hala he umi a oi ae la (koe na la pule) mai ka manawa i waiho ia aku ai ua Bila Kanawai nei imua o ka Moi, a aole i hoihoi ia mai ua Bila Kanawai nei (koe ma ke ano i olelo mua ia) i ka Ahaolelo, a aole i hoopanee ka Ahaolelo mamua o ka pau ana o na la he umi i olelo ia.

Kakau ia Honolulu, Dekemaba 28, 1887.

WILLIAM R. CASTLE,
Peresidena o ka Ahaolelo.

Hoike, J. ALFRED MAGOON,
Kakauolelo o ka Ahaolelo.

NA KANAWAI O 1887.

AOAO.

MOKUNA I. He Kanawai e hoopau loa ai i ka Mokuna XLVII o na Kanawai o ke Kau o 1886 3

MOKUNA II. He Kanawai e hoopau loa ai i ka Mokuna L o na Kanawai o ke Kau o 1886 4

MOKUNA III. He Kanawai e hoopau loa ai i ka Mokuna VII o na Kanawai o ke Kau o 1880, e like me ia i hooloili ia ai e ka Mokuna XXI o na Kanawai o ke Kau o 1882 4

MOKUNA IV. He Kanawai e hoomaopopo ana no ka uku ana i na lilo o ka Ahaolelo Kuikawa o ka makahiki 1887 5

MOKUNA V. He Kanawai e hoopau loa ai i ka Mokuna XLVIII o na Kanawai o ke Kau o 1886 6

MOKUNA VI. He Kanawai e hooloili ai i ka Pauku 2 o ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoopau ai i ka Mokuna X o ke Kanawai Kivila, a e hooponopono ai i ka Oihana Aopalapala o ke Aupuni," i aponoia ma ka la 10 o Ianuari, 1865 6

MOKUNA VII. He Kanawai e hooloili ai i ka Mokuna XI o na Kanawai o ke Kau o 1876, e pili ana i ke ola o ka lehulehu 7

MOKUNA VIII. He Kanawai e hooloili a e hoohui ai i ke Kanawai e pili ana i na eemoku 9

MOKUNA IX. He Kanawai e hooloili ai i ke Kanawai e pili ana i na Luna Alanui a me ka hoolilo ana o na auhau alanui, a e hoonoho i mau Papa Alanui Apana, a e hoakaka i ka lakou mau hana 11

MOKUNA X. He Kanawai e hooloili ai i ke Kanawai e pili ana i ka hookupa ana i na kanaka mai na aina e mai 15

MOKUNA XI. He Kanawai e hooloili ai i ka Pauku 1266 o ke Kanawai Kivila, e pili ana i ka hoonoho ana i na Notere no ka lehulehu 17

AOAO.

MOKUNA XII. He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 1 o ka Mokuna XVII o na Kanawai o 1882 18

MOKUNA XIII. He Kanawai e pili ana i na hui i hoohuia a me ka haawi ana i na palapala hoohui 19

MOKUNA XIV. He Kanawai e hoopau loa ai i ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e pili ana i na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie," i apono ia ma ka la 15 o Okatoba, 1886, a e hoala hou i na Kanawai i hoopau ia ma ia Kanawai 20

MOKUNA XV. He Kanawai e hoololi ai i ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e pili ana i ka lapaau ana me na laau a na Kauka Pake," i apono ia ma ka la 13 o Augate, 1880... 21

MOKUNA XVI. He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 18 o ka Mokuna XLIV o na Kanawai o 1882, e like me ia i hoololi ia ai e ka Mokuna III o na Kanawai o 1886, e pili ana i ka hooponopono ana i ke kuai ana i na waiona.... 22

MOKUNA XVII. He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 3 o ka Mokuna XXXVII o na Kanawai o 1886 23

MOKUNA XVIII. He Kanawai e hoololi ai i ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoomaopopo ana i na haawina dala no ke Aupuni no na makahiki elua e pau ana ma ka la 31 o Maraki, ma ka makahiki hookahi tausani ewalu haneri me kanawalukumamawalu," i apono ia ma ka ka la 14 o Okatoba, 1886 24

MOKUNA XIX. He Kanawai e hoomaopopo ana i ka uku o na Lunamakaainana..... 26

MOKUNA XX. He Kanawai e hoopau ai i ka Mokuna LXXIII o na Kanawai o ka M. H. 1886, i kapaia "He Kanawai e hooponopono ai i ka lawe ana mai a me ke kuai ana i ka opiuma iloko o keia Aupuni," e hoala hou ae i na Kanawai i hoopau ia e ia Kanawai, a e hoomaopopo no kekahi mau pono malalo o ka Laikini Opiuma..... 27

MOKUNA XXI. He Kanawai e hoololi ai i na Pauku 913 a me 922 o ke Kanawai Kivila, i hooloiia e ka Mokuna XXVI o ke Kanawai o ka M. H. 1882..... 28

AOAO

MOKUNA XXII. He Kanawai e hoomaopopo ai a e hooponopono ai i ka Oihana Makai Kuloko o ke Aupuni..... 29

MOKUNA XXIII. He Kanawai e haawi ai i ka mana i ke Kuhina Waiwai e hana a haawi aku i kekahi mau bona 39

MOKUNA XXIV. He Kanawai pakui i ka Bila Haawina, e hoomaopopo ana i na haawina dala no ke Aupuni no na makahiki elua e pau ana ma ka la 31 o Maraki, M. H. 1888, i hanaia ma ka la 14 o Okatoba, 1886..... 45

MOKUNA XXV. He Kanawai e hoakaka a e hoomaopopo ai i ke ano a me ka manao o na huaolelo "Ka Moi" a me "Ke 'Lii," ma kekahi mau mea..... 47

MOKUNA XXVI. He Kanawai e huikala ai i ke Kuhina Waiwai no kekahi mau hoolilo ana..... 48

MOKUNA XXVII. He Kanawai e haawi ai i ka mana i ke Aupuni Hawaii e hana aelike no ka hana ana i na Uwea Telegalapa me na aina e, a mawaena o na mokupuni o keia Paeaina..... 49

MOKUNA XXVIII. He Kanawai e hooponopono ai i ka hele ana mai o na eemoku Pake..... 55

MOKUNA XXIX. He Kanawai e hoopau loa ai i ka Oihana Kiaaina..... 60

MOKUNA XXX. He Kanawai e hoomaopopo ai no ka hoonoho ana i Komisina nana e hoomaopopo a hoike ae imua o ke Kau o Mei, M. H. 1888, o ka Ahaolelo no ka hiki a me ka nui o ka lilo o ka lawe ana i ka wai mai ke kuahiwi e waiho ana mawaena o Kukuihaele a me ke Kulanakauhale o Kohala, Mokupuni o Hawaii, no na hana ma na wiliko, a me na hana e ae ma ka Apana o Hamakua, a e hoomaopopo no na lilo o ia Komisina..... 62

MOKUNA XXXI. He Kanawai e pili ana i ka Oihana Koa o ke Aupuni..... 64

MOKUNA XXXII. He Kanawai e hooponopono ana no ka hooko ana aku i kekahi mau hana i lawelawe ia mamua aku nei e na Kiaaina o kela a me keia Mokupuni..... 68

AOAO

MOKUNA XXXIII. He Kanawai e haawi ai ia Sam'l G. Wilder a me kona mau hoa hui i ka pono e hoomoe a hoohana i Oihana Wai ma ke Kulanakauhale o Hilo, Mokupuni o Hawaii 72

MOKUNA XXXIV. He Kanawai e hoopau loa ai i na Kanawai i kapaia "He Kanawai hoole i na kanaka maoli aole e haalele wale i keia Paeaina," i apono ia ma ka la 2 o Iulai, 1850; a me "Ke Kanawai e hoala hou ana i ke Kanawai i kapaia he Kanawai hoole i na kanaka maoli aole e haalele wale i keia Paeaina, i hooholo ia ma ka la 2 o Iulai, M. H. 1850," i apono ia ma ka la 31 o Dekemaba, M. H. 1864..... 75

MOKUNA XXXV. He Kanawai e pili ana i ka lawelawe ana i ka Oihana Lapaau..... 76

MOKUNA XXXVI. He Kanawai e hooholo ai i Haawina Hoomau no ka Mea Hanohano John Owen Dominis..... 77

MOKUNA XXXVII. He Kanawai e hololi ai i ka Mokuna 44 o na Kanawai o ka makahiki 1886, e pili ana i ka mahele ana o na apana no ka Oihana Auhau, Oihana Hoonaauao a me ka Oihana Hookolokolo 78

MOKUNA XXXVIII. He Kanawai e hoolilo ai i mea kue i ke Kanawai ka haawi ana i na Laikini no ke Kuai Liilii ana i na Waiona ma kekahi apana o ke Aupuni Hawaii mawaho aku o Honolulu, ma ka Mokupuni o Oahu..... 80

PAPA KUHIKUHI.

A.

AOAO

Aha Kuhina, e kokua i ke kukulu i na rula o ka Papa Eemoku.. 9
Aha Kuhina, e hooholo i ka uku o na hoa o ka Papa Ola..... 8
Aie Aupuni. E haawi ke Kuhina i mau bona..... 40
Alii o Hawaii. Hoopau kuauhau o na..... 4
Ahaolelo Kuikawa, 1887. Na lilo..... 5
Aopalapala. Kanawai pili oihana..... 6
Auhau Alanui. Hoolilo o na dala..... 11
Aupuni Hawaii, e lawelawe oihana uwea telegalapa..... 49
Alanui Aupuni. Ka hana ana o na..... 11
Alanui. Hoopau Oihana Luna Nui 11
Apana Hookolokolo Kaapuni. E noho Notere ia na..... 17
Aha Kiekie. Heluna o na Lunakanawai o ka..... 20
Apana me Hoomalu. Ka hookohu ana o na Lunakanawai..... 28
Alii Moiwahine. Hoopau ia kona haawina..... 25

B.

Bila Haawina 1886-88. Hoololiia kekahi mau haawina o ka... 24
Bila Haawina 1886-88. Kanawai pakui..... 45
Brigadier General, i $150 kona uku mahina..... 66

C.

Coote, Audley keonimana lawelawe oihana uwea telegalapa.... 49

D.

Dala uku lilo Ahaolelo Kuikawa, 1887 5
Dala Auhau Alanui. Ka hoolilo o na 11
Dominis, J. O. Kanawai kukulu haawina hoomau no 77

E.

AOAO
Eemoku. Hoololi Kanawai pili Papa 9
Eemoku Pake. Kanawai hooponopono hele mai o na..... 55
Everett, T. W. Pau ka haawina hoomau o..... 4

H.

Haawi ana o na palapala hoohui 19
Haawina hoomau o Poomaikelani. Pau ka..... 3
Haawina hoomau o T. W. Everett. Pau ka..... 4
Haawina hoomau o W. C. Parke. Pau ka..... 6
Haawina hoomau o H. Kuihelani. Hoololiia ka 18
Haawina hoomau no ka mea hanohano J. O. Dominis 77
Halawai o na Papa Alanui, e malama ia ma ke akea 12
Hamakua, e nana a hoike ia kona mau kuahiwi wai 62
Hawaii. E lawelawe oihana uwea telegalapa ke Aupuni 49
Hookaawale uku lilo Ahaolelo Kuikawa, 1887..... 5
Hookohu ana o na Lunakanawai Hoomalu me Apana..... 28
Hoopau ia ke Kanawai papa hele o kanaka maoli mawaho o ke Aupuni..... 75
Hoololi Bila Haawina 1886-88..... 24
Hoololi o ka Mokuna XXI, 1882. Hoopau ia..... 4
Hoololi Kanawai pili ola o lehulehu..... 7
Hoololi Kanawai pili eemoku 9
Hoololi Kanawai pili alanui Aupuni..... 11
Hoololi Kanawai hookupa kanaka o na aina e..... 15
Hoololi Pauku 1266 Kanawai Kivila 17
Hoololi haawina hoomau o H. Kuihelani..... 18
Hoololi Kanawai kuai waiona..... 22
Hoololi Kanawai pili Papa Hoonaauao..... 6
Hoololi Pauku 3, Mokuna XXXVII, 1886..... 23
Hoololi Kanawai lawelawe laau make..... 21
Honolulu, aole ona Papa Alanui..... 11
Honolulu, oia wale no kahi kuai liilii i ka waiona 80

H.

AOAO

Honolulu Rifles, Oihana Koa, ku i ke Kanawai kona hoomau ia ana..... 64
Hui i hoohui ia. Haawi ana i na palapala..... 19
Hui pani hakahaka. E auhau ia na..... 23
Huikala ia ke Kuhina Waiwai..... 48

K.

Kahunapule, aole e lilo i Peresidena Papa Ola..... 7
Kakauolelo o ka Papa Ola, na ka Papa e hooholo i kona uku... 8
"Ka Moi" a me "Ke 'Lii." Hoomaopopo ia na huaolelo..... 47
Kanawai pili ola o ka lehulehu. Hooloili..... 7
Kanawai pili eemoku. Hooloili..... 9
Kanawai hookupa kanaka o na aina e. Hooloili..... 15
Kanawai o 1886, pili i na Lunakanawai Aha Kiekie. Hoopauia 20
Kanawai pili hui pani hakahaka. Hooloili..... 23
Kanawai pili Bila Haawina 1886-88. Hooloili..... 24
Kanawai no ka hookohu o na Lunakanawai Hoomalu me Apana 28
Kanawai papa i ka hele o kanaka maoli mawaho o ke Aupuni, hoopau ia..... 75
Kanawai Hoopai Karaima. Hooloili Pauku 1, Mokuna 59..... 7
Kanawai Kivila. Hooloili ia na Pauku 429, 431 a me 433..... 15
Kanawai Kivila. Hooloili ia ka Pauku 1266..... 17
Kanawai Kivila, na pauku pili i na Lunakanawai Aha Kiekie i hoopau ia 1886, hoala hou ia..... 20
Kanawai Kivila. Hooloili Pauku 913 a me 922..... 28
Kanawai Pakui Bila Haawina 1886-88..... 45
Kanaka Oihana Hemolele, aole e lilo i Peresidena Papa Ola.... 7
Kauka lapaau Papa Ola. Na ka Papa e hooholo i ko lakou uku 8
Kauka Pake, aole e haawi palapala lawelawe opiuma..... 21
Kiaaina. Kanawai hoopau Oihana..... 60
Kiaaina. Na luna nana e lawelawe i na hana pili i ka Oihana.. 68
King's Own, Oihana Koa, ku i ke Kanawai kona hoomau ia ana 64

K.

AOAO

Koa. Ke ano e kukulu ia ai ka Oihana 64
Komisina hoike i ka pono me na lilo o ke kii wai ana ma Hamakua, Hawaii 62
Kuai Opiuma. Hoopau ia ke 27
Kuai Waiona. Hooloili Kanawai pili i ke 22
Kuauhau o na 'Lii. Hoopau ia 4
Kuihelani, H. Hooloili ia ka haawina hoomau o 18
Kuhina Kalaiaina, oia no ka Peresidena Papa Eemoku 9
Kuhina Kalaiaina, nana e hookohu i na lala o ka Papa Alanui .. 11
Kuhina Kalaiaina, e hoonoho i Luna Alanui no Honolulu 14
Kuhina Kalaiaina, nana e hookupa kanaka mai na Aina e mai .. 15
Kuhina Kalaiaina, nana e hokohu i na Notere 17
Kuhina Kalaiaina, nana e haawi na palapala hoohui 19
Kuhina Kalaiaina, ia ia ka malama o ka Oihana Koa, me na hoolilo dala ana 66
Kuhina Kalaiaina, e koho i Komisina hoike i ka pono me na lilo o ke kii wai ana ma Hamakua, Hawaii 62
Kuhina Waiwai, e haawi i mau bona aie Aupuni 39
Kuhina Waiwai. Huikala ia ke 48
Kuhina Waiwai, kona mana hapai oihana uwea telegalapa 49
Kuhina o ko na aina e, ia ia ka haawi o na palapala ae eemoku Pake 56

L.

Laikini kuai liilii i ka Waiona. No Honolulu wale no na 80
Laikini Kuai Waiona, malaila e hoike ia ai ke ano o ke kuai ana 22
Lala o ka Papa Alanui. E hookohu ia na 11
Lapaau Hawaii. Kanawai pili i ka Oihana 76
Lapaau ana me na laau make. Lawelawe 21
Lawe opiuma iloko o ke Aupuni. Hoopau ia ka 27
Leleiohoku Guards, Oihana Koa, ku i ke Kanawai kona hoomau ia ana 64

L.

AOAO

Loio Kuhina, ia ia ka malama o ka Oihana Makai Kuloko 29
Luna Alanui Nui. Pau ka oihana..... 11
Lunahoomalu Papa Alanui, e waiho mai i palapala hoopaa no kana oihana..... 12
Lunakanawai Hoomalu, e hookolokolo no i ka poe kue rula Papa Eemoku..... 10
Lunakanawai Hoomalu me Apana. Ka hookohu ana i na..... 28
Lunakanawai Kiekie. Hoopau Kanawai o 1886, pili i na..... 20
Lunakanawai o na Ahahookolokolo Kakau, he mana no e hoohiki i kanaka hookupa..... 16
Lunamakaainana. Hoomaopopo ia ka uku o na..... 26
Luna Makai, e lawelawe i ka hana a na Kiaaina..... 68
Luna Nui o na hana hou, e kokua aku i na Papa Alanui..... 14

M.

Makai Kiekie, e lawelawe i ka hana a na Kiaaina..... 68
Moiwahine, hoopau ia kona haawina..... 25
Mokuna XI, 1878. Hooloili ia 7
Mokuna VII, 1880. Hoopau ia 4
Mokuna XVII, 1882. Hooloili ia 18
Mokuna XXI, 1882. Hoopau ia 4
Mokuna XLIV, 1882. Hooloili ia 22
Mokuna III, 1886. Hooloili ia 22
Mokuna XLIV, 1886. Hooloili ia 78
Mokuna XLVII, 1886. Hoopau ia..... 3
Mokuna XLVIII, 1886. Hoopau ia 6
Mokuna L. 1886. Hoopau ia 4
Mokuna LXXIII, 1886. Hoopau ia 27

N.

Notere no ka Lehulehu. Ka hookohu ana o na 17

O.

AOAO
Oihana Aopalapala o ke Aupuni. Hooloili Kanawai pili i ka.... 6
Oihana Kiaaina. Kanawai hoopau..... 60
Oihana Kiaaina. Na luna nana e lawelawe i na hana pili i ka.. 68
Oihana Koa. Kanawai pili i ka..... 64
Oihana Lapaau Hawaii. Kanawai pili i ka..... 76
Oihana Makai Kuloko. Kanawai hooponopono..... 29
Oihana Wai ma Hilo, Hawaii. E kukulu ia ka 72
Ola o ka lehulehu. Hooloili Kanawai e pili ana i ke..... 7
Opiuma. Pili i na kauka Pake na rula lawelawe laau lapaau... 21
Opiuma. Hoopau ia ke kuai 27

P.

Pake. Kanawai hooponopono hele mai o na eemoku 55
Palapala hoohui. Ka haawi ana i na..... 19
Papa Alanui Apana. Kanawai kukulu..... 11
Papa Alanui. E hoike hapaha na lunahoomalu..... 12
Papa Eemoku. Hooloili Kanawai pili i ka..... 9
Papa Ola. Hooloili Kanawai pili i ka..... 7
Papa Ola Hawaii. Hoopau ia ke Kanawai kukulu..... 76
Papa Hoonaauao. Hooloili Kanawai pili i ka 6
Parke, W. C. Pau ka haawina hoomau o..... 6
Peresidena Papa Ola. E uku ia ka..... 8
Poomaikelani. Pau ka haawina hoomau o..... 3
Prince's Own, Oihana Koa, ku i ke Kanawai kona hoomau ia ana 64

Q.

Queen's Own, Oihana Koa, ku i ke Kanawai kona hoomau ia ana 64

R.

Rula pili Papa Eemoku. E hana ia i mau 9
Rula me na hooloili Papa Eemoku. E hoolaha ia na..... 9

T.

AOAO

Telegalapa. Hoomana ia ka lawelawe Oihana Uwea 49

U.

Uku o na Lunamakaainana. Hoomaopopo ia ka 26

W.

Waiona. Hoololi Kanawai kuai 22

Waiona, aole e kuai liilii mawaho o Honolulu 80

Waiona. Ma ka laikini e ike ia ai kahi i ae ia e kuai..... 22

Waihona Dala, e hookaawale $10,000 no na lilo Ahaolelo Kuikawa, 1887 5

Waiwai. Huikala ia ke Kuhina..... 48

Wilder, S. G. hoomana ia oia e kukulu Oihana Wai ma Hilo. Hawaii..... 72